

**ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ**

Сборник тезисов научных работ

**МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:**

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИКИ
И ФИНАНСОВ»**

29 декабря 2014

**Киев-Санкт-Петербург-Вена
2014**

**ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ**

Сборник тезисов научных работ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИКИ И ФИНАНСОВ»

29 декабря 2014

Збірник тез наукових робіт

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ:
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ»

29 грудня 2014

Abstracts of scientific papers

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE:
«ACTUAL PROBLEMS OF OF ECONOMICS AND FINANCE»

29 december 2014

Киев-Санкт-Петербург-Вена
2014

ББК 65.05
УДК 330.1
А-43

Актуальные проблемы экономики и финансов: сборник тезисов научных работ Международной научно-практической конференции (Киев-Санкт-Петербург-Вена, 29 декабря 2014 року / Фінансово-економічний научний совет, 2014– 97 с.

ББК 65.05
УДК 330.1
А-43

В сборнике представлены материалы Международной научно-практической конференции: «Актуальные проблемы экономики и финансов».

Материалы публикуются на языке оригинала в авторской редакции.

Редакция не всегда разделяет мнения и взгляды автора. Ответственность за достоверность фактов, имен, географических названий, цитат, цифр и других сведений несут авторы публикаций.

В соответствии с Законом Украины «Об авторском праве и смежных правах», при использовании научных идей и материалов этого сборника, ссылки на авторов и издания являются обязательными.

© Авторы статей, 2014
© Финансово-экономический научный совет, 2014

Содержание

Секция 1: ФИНАНСЫ, ДЕНЬГИ И КРЕДИТ.....7

БАРАБАН Л.М.

ПРІОРИТЕТНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....7

ВЕРЕЩАГА Т. О.

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ.....10

ГМИРЯ В.П.

ДЖЕРЕЛА ДОВГОСТРОКОВОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ.....16

ДІДЕНКО С. В.

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОЇ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ.....19

ЕСМАНОВ О. М.

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ НА РІВЕНЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....22

КАРТИЧАК О.І.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ НЕДООЦІНКОЮ І РО ТА РІВНЯМИ ВАРТОСТІ АКЦІЙ КОМПАНІЇ.....24

ЛОМАЧИНСЬКА І.А.,

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....27

МАКОТКІНА Н.А.

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ31

ХАРУН О.Л.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....33

ЧЕКМАРЄВА К.М., ПИРОЖКОВА М.А.

УЧАСТИЕ ИНОСТРАННОГО КАПИТАЛА В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ РОССИИ.....35

Секция 2: БАНКОВСКОЕ ДЕЛО.....39

АБДУЛОВА Т.Г.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....39

БОЙЧЕНКО В. М.	
АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ ЗМІН В АКТИВАХ ТА ПАСИВАХ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	42
СЕРДЮК Л.В., ЛОГВІНОВА А.А.	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД 2008–2014 РР.....	44
МАЛИШ Г. А.	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІЛІАЛЬНОЮ МЕРЕЖЕЮ БАНКУ.....	48
СУЛТАНОВА З.Х.	
СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА КРЕДИТОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	50
Секция 3: МЕНЕДЖМЕНТ.....	54
БАЙДАЧЕНКО Р.М.	
УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	54
BOGUNEC E.A.	
INFLUENCE OF EDUCATIONAL INSTITUTE ON LABOR MARKET FORMATION IN RUSSIA.....	56
МИХАЙЛЕНКО И.А.	
БЕНЧМАРКИНГ – МЕТОД СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	59
Секция 4: ЭКОНОМИКА ТРУДА И УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ.....	63
ВЛАСЕНКО О.С.	
ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ КРЮЇНГОВОЇ КОМПАНІЇ.....	63
ЖАЛІНСЬКА І. В.	
ОРІЄНТОВАНА НА ПРАЦЮ МАТРИЦЯ СОЦІАЛЬНИХ РАХУНКІВ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ АНАЛІЗУ.....	66
Секция 5: РЕГИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА.....	70
V. AZAROVA	
STRATEGIC PLANNING AS INSTRUMENT OF MANAGRMENT OF REGIONAL DEVELOPMENT.....	70

СОКОЛЕНКО Л. Ф.
ОЦІНКА СТУПЕНЯ СИНХРОНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ.....72

Секция 6: БУХГАЛТЕРСКИЙ, УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ УЧЕТ И АУДИТ.....75

БОНДАРЕНКО О.В.
КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....75

Секция 7: МЕЖДУНАРОДНАЯ ЭКОНОМИКА.....79

МОСІЙЧУК О. С., ТУШИНСЬКА В.П.
РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....79

Секция 8: ПРОБЛЕМЫ МАКРОЭКОНОМИКИ.....83

ДЕМИДОВИЧ М.А.
РЕФОРМА ЖКХ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ И ЕЕ ПОСЛЕДСТВИЯ.....83

Секция 9: ФИНАНСЫ И НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА.....87

ДАЛЕВСЬКА Т.А.
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....87

Секция 10: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ.....91

ДОВГА Л.В.
ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ШЛЯХОМ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЙОГО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....91

Секция 11: ЭКОНОМИКА, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯМИ.....95

ЛАШУК С.А.
ЭФФЕКТИВНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ РАСЧЕТОВ С ОРГАНАМИ СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ. ПРОБЛЕМЫ И ТЕНДЕНЦИИ.....95

Секція 1: ФИНАНСЫ, ДЕНЬГИ И КРЕДИТ

БАРАБАН Л.М.

*ст. викладач кафедри банківської справи
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ (м. Київ)*

ПРІОРИТЕТНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Поглиблення інтернаціоналізації та глобалізації господарського життя, розширення всебічних міжнародних економічних зв'язків є домінуючою тенденцією сучасного етапу розвитку світового господарства. Важливим кроком для України на цьому етапі є перехід до інноваційного типу розвитку, що не можливо без кардинальних змін в усіх галузях господарювання і в освітянській галузі зокрема. В сучасних умовах актуальність формування та підвищення ефективності функціонування ринку нововведень значно зростає у зв'язку з інтенсивним використанням природних ресурсів, виникнення нових глобальних світових проблем і прискорення збільшення потреб суспільства. Це потребує органічної інтеграції науки і виробництва, розробки і реалізації стратегії інноваційного маркетингу та формування фахівців нового покоління, які спроможні вирішувати питання, які постають перед глобальною економікою.

Ще жодній країні не вдалося створити ефективну й збалансовану економіку, ізолювавшись від світового економічного простору. Після проголошення незалежності одним із пріоритетних завдань для України стала її інтеграція у світову економіку, яка зумовлюється тим, що модернізація економіки, залучення масштабних іноземних інвестицій, новітніх технологій можливі лише за умови формування в країні стійкої, відкритої до зовнішнього світу господарської системи, органічного включення її в систему глобального поділу праці. Аналіз національних інноваційних систем різних держав дає можливість визначити деякі загальні закономірності та основні тенденції інноваційної діяльності, а саме: зростання залежності виробництва товарів та послуг від наукових знань і технологій; збільшення кількості розробників нових знань; зростання залежності інноваційної динаміки від успішної взаємодії між науковими установами та підприємницьким сектором; розвиток взаємодії між фірмами, поширення нових технологій, організаційні зміни у системі корпоративного управління. В Україні національна інноваційна система формується під впливом об'єктивних факторів: наявності природних і трудових ресурсів, географічного розташування, особливостей історичного

розвитку, наявності інститутів держави й форми підприємницької діяльності. Можна окреслити такі основні фактори та недоліки розвитку національної інноваційної системи України: відрив науки від господарської практики; відсутність механізмів оцінювання ефективності державних науково-технічних програм; фінансування переважно організацій, а не пріоритетних напрямків наукової діяльності; спонтанне ініціювання інновацій, відсутність ефективних бізнес-планів, орієнтація на внутрішні джерела фінансування; відсутність моніторингу за реалізацією інновацій у сфері підприємницької діяльності, недостатній розвиток малого й середнього інноваційного підприємництва. Україна протягом років незалежності має значні проблеми із проведенням ефективної наукової, науково-технічної та інноваційної політики. Стан наукової, науково-технічної сфери за ці роки різко погіршився: скорочено обсяг замовлень на інноваційні розробки та продукцію, скоротилася кадрова та матеріальна база проведення досліджень та розробок, різко зменшилася результативність самої науки. Наближення України до європейських освітянських та технологічних стандартів неможливе без пріоритетного фінансування науки. Однак бюджетні витрати на науку за роки незалежності скоротилися більш ніж у 30 разів і до 2011 року не підвищувалися більш ніж на 0,4 % ВВП. У 2014 році питома вага загального обсягу витрат у ВВП становила 0,77%, у т.ч. за рахунок коштів державного бюджету – 0,33 %. За даними Євростату, у 2012 році середній рівень обсягу витрат на наукові дослідження та розробки країн ЄС-27 у ВВП становив 2,06%. Більшою частка витрат на дослідження та розробки була у Фінляндії -3,55%, Швеції -3,41%, Данії -2,99%, Німеччині -2,92%, Австрії -2,84%, Словенії -2,80%, Франції – 2,26%, Бельгії -2,24%, Естонії – 2,18% та Нідерландах -2,16%; найменшою – у Румунії, Кіпрі, Болгарії, Латвії (від 0,42% до 0,66%)[1, ст.7]. В економічно розвинених державах 10% витрат на науку припадає на фундаментальні дослідження, 40-60% - на конструкторсько-технологічні розробки, а 30-50 % - на впровадження у виробництво та закріплення на товарних та фінансових ринках. В Україні витрати на наукову діяльність розподілені так: фундаментальні дослідження – 60%, – конструкторсько - технологічні розробки – 15-20%, виробництво дослідницьких зразків -5-10%, впровадження у виробництво та просування товарів на ринок - 10% [2]. Таке фінансування науки змушує її працювати на зарубіжні фірми. Враховуючи, що головним завданням вузів є підготовка висококваліфікованого сегмента ринку праці, вони повинні бути головними розробниками глобальних наукових проблем, які передбачають фундаментальні та прикладні дослідження. Для підвищення ефективності науково-дослідних розробок, які проводяться фахівцями вузів, передусім ученими з докторськими та кандидатськими ступенями, необхідно створити сприятливі умови для досліджень у межах науково-дослідних інститутів,

секторів, лабораторій за окремими напрямками, до розробки яких залучалися б здібні студенти і аспіранти. Передумовою створення ринку нововведень у країні є не тільки підготовка спеціалістів високої категорії, а й розвиток наукоємних організацій з необхідними забезпеченням їх засобами для досліджень і експериментів та інформаційними технологіями. Світова практика управління інноваційної діяльністю підтверджує доцільність організації технопарків з їх структурними підрозділами (інкубаторами, центрами, інжиніринговими фірмами), венчурних фондів, промислово-фінансових груп, консалтингових фірм, лізингових центрів, підприємств малого та середнього бізнесу тощо. Досягнення конкурентоспроможності залежить від багатьох чинників, а саме від довгострокової політики у сфері підготовки висококваліфікованих кадрів, прискореного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, біотехнології і нанотехнології, інноваційної політики, зростання ролі інвестицій в науку, освіту, охорону здоров'я, розвиток творчого потенціалу людини, поживлення роботи малого та середнього бізнесу. Світовою практикою доведено, що інвестиції в людський потенціал – найефективніші. Саме цим зумовлюється якість економічного зростання, яку можна спостерігати в розвинених країнах. Зокрема, в Західній Європі цей компонент забезпечує близько 75% приросту національного багатства. Тобто нині перше місце виходять інтелектуальні ресурси. На жаль, за останні роки в Україні вони зазнали певної руйнації – втрачаються кадровий потенціал, високий статус професора і вченого, якісні параметри роботи вищих навчальних закладів. Комерційний характер освіти дає змогу підприємствам та установам сумніватись щодо кваліфікації підготовлених спеціалістів. Разом з тим Україна ще й сьогодні характеризується високорозвиненим інтелектуальним потенціалом. Міжнародні дослідження якості вищої освіти засвідчують, що показники якості вищої України є доволі неоднорідними. З одного боку за кількісним показником – охоплення вищою освітою – Україна перебуває в числі перших 10-15 країн світу. Доволі високі показники має математична і природнича освіта – Україна посідає тут місце не нижче 50-го. За якістю освіти з менеджменту місце України коливається біля сотого. Не менш неоднозначними виглядають показники розвитку вищої освіти також у глобальному інноваційному індексі (The Global Innovation Index), в якому у 2014 році Україна зайняла 63-є місце серед 143 країн світу [2]. Ефективне використання цього потенціалу вже у найближчий час могло б забезпечити високе зростання економіки, входження нашої держави до групи європейських країн-лідерів за соціально-економічним розвитком. Проте цей потенціал практично не трансформується у виробничий процес. Має місце й нераціональне використання інтелектуального потенціалу. останнім часом виник перебік між об'єктивним попитом і пропозицією. Надзвичайно

стрімко зростає кількість студентів. Проте підготовка фахівців з вищою освітою III - IV рівнів акредитації не узгоджується з підготовкою кадрів у навчальних закладах I – II рівнів, а також з підготовкою працівників масових професій, як в усіх країнах Європейського Союзу.

Отже, інноваційна модель вищої освіти не може бути просто скопійована, а має абсорбувати кращий досвід моделей навчання американської освітньої системи, схеми фінансування схожих на нас країн Центральної та Східної Європи. Україна має враховувати національні особливості, традиції звичаї і бути спрямованою на вирішення власних економічних, соціальних, політичних проблем і сприяти виходу країни з кризи.

Література:

1. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf
2. <https://www.globalinnovationdex.org/userfiles/file/reportpdf/Gll-2014vSp.pdf>

ВЕРЕЩАГА Т. О.

*магістрант кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
науковий керівник к.е.н., доцент Рубан Т. Є.
Донецький національний технічний університет
м. Красноармійськ, Донецька обл., Україна*

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Розвиток української економіки та сучасний характер міжнародних фінансових відносин України з іншими країнами залежить від багатьох чинників і, зокрема, від чинника достатності банківського капіталу. Неперервний процес фінансової глобалізації та лібералізація режиму міжнародного руху капіталу, зростання конкуренції в банківській сфері та розвиток банківських інновацій призвели до прискорення процесів капіталізації в банківській сфері. Досягнення необхідного рівня достатності капіталу банківської системи стало визначальним явищем як у світовій економіці, так і в Україні.

Питання вивчення сутності власного капіталу банків, методів його оцінювання, а також особливостей зближення з міжнародною практикою визначення достатності капіталу розглянуто в багатьох наукових працях, а саме: серед яких слід виділити наукові праці українських вчених: С. М. Аржевітіна, М. Д. Алексеєнка, А.А. Гриценка, А.М. Мороза, М. І. Савлука, Л.О. Примостки. Варто відмітити дослідження російських авторів: І. Т. Балабанова, Ю. А. Колесникова, Л. П. Кроливецької, О. І. Лаврушина,

Г. С. Панової, В. М. Усоскіна. Вивченню банківського капіталу багато уваги приділено зарубіжними економістами: К. Т. Дитцем, Г. Асхауером, Д. Ф. Синки, Т. Кохом, П. Роузом.

Метою статті є обґрунтування та дослідження методичних підходів щодо оцінки рівня капіталізації банківської системи та інструментів забезпечення достатності капіталу банку.

Концентрація банківського капіталу та підвищення рівня капіталізації банківської системи є надзвичайно важливим фактором динамічного розвитку фінансового сектору України.

Основним індикатором рівня капіталізації банківської системи є відношення сукупного банківського капіталу до ВВП. Для забезпечення підвищення рівня капіталізації банківської системи необхідно забезпечити випереджаюче зростання капіталу банківської системи порівняно із зростанням ВВП країни. Під капіталізацією банку слід розуміти нормативну чи ринкову вартість власного капіталу банку [2].

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» статті 30, капітал банків складається з основного і додаткового. Основний капітал банку включає статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів [7].

З початку фінансової кризи кошти держави виступили одним з джерел капіталізації банків України. Протягом 2008–2011 рр. на рекапіталізацію приватних банків в Україні було витрачено 25,8 млрд. грн. (близько 2,3% ВВП). ПАТ АТ «Родовід Банк» отримав 12,3 млрд. грн., відповідно ПАТ АБ «Укргазбанк» – 9,3 млрд. грн., ПАТ АТ «Акціонерний комерційний банк «Київ» – 3,6 млрд. грн. [4].

Слід відмітити, що в умовах поступової стабілізації на ринку банківських послуг багатьом банкам вдалося покращити фінансові результати за рахунок природньої ре капіталізації – за рахунок прибутку. Збільшення капітальної бази багатьох країн сприяли зростанню рівня достатності капіталу (рис. 1).

Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Чим вище значення показника достатності (адекватності) регулятивного капіталу, тим більша частка ризику, що її беруть на себе власники банку; і навпаки, чим нижче значення показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе кредитори/вкладники банку [8].

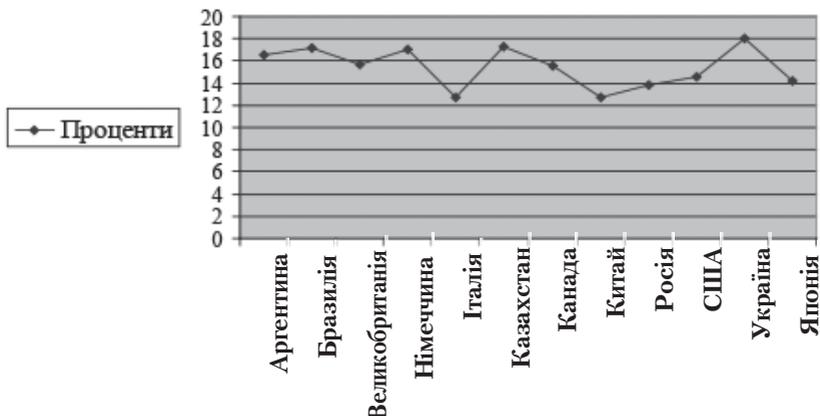
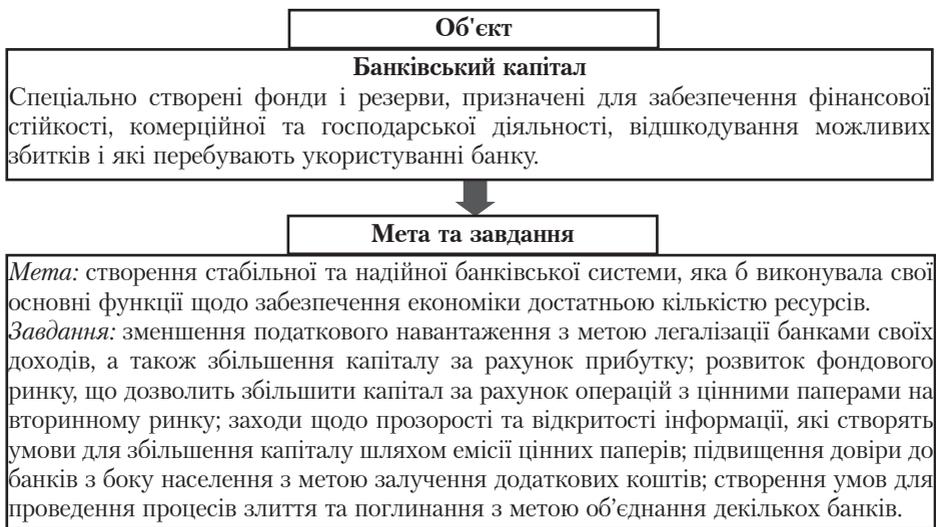

Рис. 2 Достатність капіталу банків країн світу станом на 01.01.2013 [10]

Проведений аналіз дозволив визначити неадекватність зростання банківського капіталу щодо основних макроекономічних та банківських показників. З метою покращення ситуації Національний банк України встановлює нормативні значення розміру різних видів банківського капіталу, його основних складових та інших показників, але ці заходи досить часто не дають бажаного результату [5, с. 13].

Методологічні засади забезпечення капіталізації банків передбачають розробку комплексу методичних підходів до встановлення достатнього рівня капітальної бази банків та оцінювання ефективності їх застосування. Тому виникає необхідність розробки дієвого механізму зростання банківського капіталу (рис. 1).

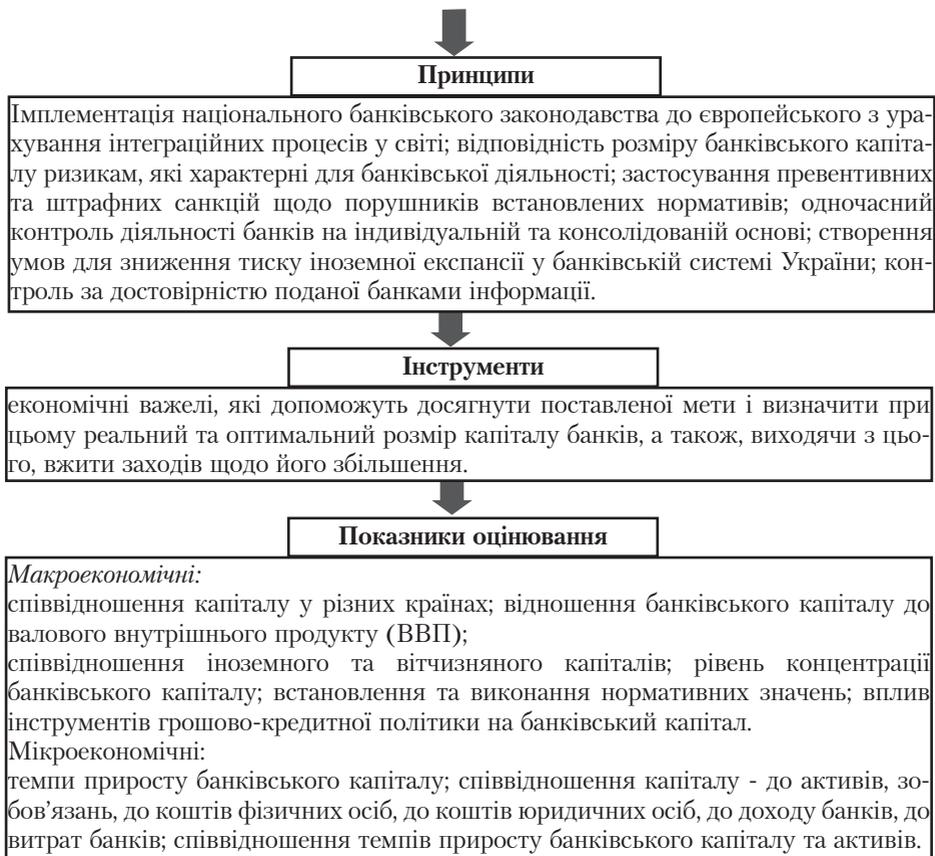

Рис.1. Методологічні основи формування механізму зростання банківського капіталу (складено з використанням матеріалів [5, с. 14-15; 1, с. 206-207])

Слід відмітити, що при визначенні рівня капіталізації банків необхідно звертати увагу не лише на кількісні показники обсягу власного та статутного капіталів, але й на якісні, які в першу чергу стосуються структури власного капіталу та достовірної оцінки окремих його складових. Зустрічаються випадки, коли банківські установи з метою досягнення необхідного розміру власного капіталу та дотримання показників його адекватності вдаються до штучного нарощення обсягів капіталу шляхом включення до нього таких складових: завищена переоцінка основних засобів; нараховані, але не сплачені відсотки; операції з придбання в інсайдерів основних засобів, в яких немає гострої потреби, за значно завищеними від ринкових цінами; довгострокові кредити інсайдерам на пільгових умовах; необхідні інвестиції в цінні папери «неасоційованих», «не дочірніх» підприємств тощо.

Секция 1: ФИНАНСЫ ДЕНЬГИ И КРЕДИТ

Отже, все це призводить до штучного нарощування капіталу і в результаті до не виправдано заниженого рівня капіталізації. У такому випадку мова йде про фіктивну капіталізацію. Проблема фіктивної капіталізації в першу чергу зумовлює низький або упереджений менеджмент банку. Ситуація на ринку повинна об'єктивно оцінюватися, а її переваги не можуть використовуватися для штучного нарощення чи неправдивого відображення у звітності розмірів власного капіталу.

Впровадження вимог Базеля III розпочалося у світовій практиці з 1 січня 2013 року. Перехід відбувається поетапно і завершиться до 2019 року [3]. Основними напрямками Базеля III є пропозиції щодо зміни в регулюванні банківського капіталу і ліквідності.

Нові вимоги відносно капіталу сконцентровані за трьома напрямками: зміни структури власного капіталу банків; підвищення вимог до достатності капіталу (у тому числі введення нових додаткових нормативів достатності капіталу); створення буферів капіталу (табл. 1).

Таблиця 1

Строки впровадження Базеля III у країнах — членах Базельського комітету з питань банківського нагляду [6, с. 16]

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Базовий капітал першого рівня, %	3,5	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Капітал першого рівня, %	4,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Власний капітал, %	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Буферний капітал, %				0,625	1,25	1,875	2,5
Контриклічний капітал, %				0,625	1,25	1,875	2,5
Фінансовий важіль (фінансовий левелеридж)	тестування на рівні 3 %, банки повинні оприлюднювати інформацію з 01.01.2015			корегування		уточнене значення	
Норматив короткострокової ліквідності	моніторинг		>100%	>100%	>100%	>100%	>100%
Показник чистого стабільного фінансування	Моніторинг					>100%	>100%

Нова версія Базеля III не обмежується тільки нарощуванням питомої ваги капітальних статей у структурі пасивів. Вона передбачає введення

єдиних вимог до наявності у банків запасу ліквідних коштів, який би був достатній у період кризи.

Відповідно до експертних оцінок, введення стандартів ліквідності та підвищення достатності капіталу, буде призводити до зниження темпів зростання ВВП. За результатами дослідження групи по аналізу макросередовища, підвищення банками рівня ліквідних активів на 25% на протязі чотирьох років та збільшення терміновості зобов'язань для підтримки коефіцієнту чистого стабільного фондування може призвести до зниження середньорічних темпів зростання ВВП на 0,08% [11].

Для вітчизняних банків введення нових стандартів Базеля III в умовах погіршення світової кон'єктури та ділового клімату в Україні супроводжується певними негативними явищами. Практичне використання вказаних заходів створює значні труднощі для дрібних банків при формуванні додаткового капіталу, скорочує можливості отримання кредиту для малих і середніх підприємств з невисоким кредитним рейтингом, погіршить перспективи розвитку іпотеки.

З метою вирішення проблеми капіталізації та концентрації банківського капіталу необхідно вирішити наступні питання: формування оптимальної структури капіталу банків, зокрема в частині джерел формування і використання субординованого боргу; розробка комплексу обмежень у процесі залучення іноземного капіталу в банківську систему країни; забезпечення передового досвіду у банківську систему: новітні технології ведення банківського бізнесу, нових послуг і продуктів, програмного забезпечення, що заохочувало б вітчизняні банки до підвищення рівня обслуговування власної клієнтури; застосування системи пільгового оподаткування прибутку, що спрямовується на збільшення банківського капіталу; створення належної нормативної бази щодо процедури злиття і поглинання банківських установ без адміністративного тиску на основі об'єктивних економічних потреб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. — К. : Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. — 504 с. — (Інституційні засади розвитку банківської системи України).
2. Валовой внутренний продукт Украины [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp>.
3. Group of Governors and Heads of Supervision announces higher global minimum capital standards. [Electronic resource]. September 12, 2010. — It is accessMode: <http://www.bis.org/press/p100912.htm>.
4. Крилова А. О. Фінансовий сектор України: сьогодні й завтра / А. О. Крилова // Вісник Національного банку України. — 2007. — № 12. — С. 36-41.
5. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення / В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина. — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — 153 с.

6. Міщенко В. Капіталізація банківської системи України: сьогодення та перспективи / В. Міщенко // Вісник Національного банку України. — 2013. — № 7. — С. 11 – 13.
7. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 № 2121-III. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.635.40&nobreak=1>.
8. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: Інструкція, затверджена постановою Національного банку України від 28.08.2001 № 368. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
9. Симановський А. Ю. О регулятивных требованиях к устойчивости банков / А.Ю. Симановский // Деньги и кредит. — 2009. — № 9. — С. 12-19.
10. Statistics. Financial Soundness Indicator. Latest available data. Monetary Fund [Electronic of resource]. — Access mode :<http://fsi.imf.org/>.
11. Financial Soundness Indicator [Electronic of resource]. — International Monetary Fund. — Access mode: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/01/pdf/text.pdf>.

Гмиря В.П.

доцент кафедри банківської справи

Черкаського інституту банківської справи

Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)

ДЖЕРЕЛА ДОВГОСТРОКОВОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Рішення проблем довгострокового кредитування на сучасному етапі ринкових відносин в Україні є одним з основних елементів національної економічної політики, спрямованої на розвиток аграрного виробництва. Від створення сприятливих умов для потенційних кредиторів, а також споживачів фінансово-кредитного капіталу залежить рівень ділової активності в реальному секторі економіки. Отже, проблема активізації довгострокової кредитної діяльності фінансово-кредитних інститутів є однією з ключових для економіки сучасної України.

Динаміку довгострокових кредитних коштів в основний капітал аграрного виробництва визначають багато чинників. До основних параметрів, що характеризує інвестиційний клімат в країні, можна віднести політичну стабільність, економічну безпеку, низький рівень інфляції, вдосконалення нормативно-правової бази для залучення довгострокових кредитних інвестицій, розширення практики реалізації проектів на основі державно-приватного партнерства.

Найважливішим фактором, що впливає на рішення інвестора, є рівень ризику, пов'язаний з вкладенням капіталу в той чи інший інвестиційний проект в аграрному виробництві. Тому питання ідентифікації факторів невизначеності та ризику, їх кількісної та якісної оцінки, моніторингу та

контролю залишаються актуальними на кожному етапі підготовки та реалізації довгострокових інвестиційних проєктів.

Ризик в банківській діяльності майже неминуча частина його діяльності. Проте банк зазвичай воліє уникнути ризику (попередити ризик), а якщо це неможливо, то звести його до мінімуму.

Аграрне виробництво в Україні є перспективним напрямом інвестування.

Основними факторами та особливостями розвитку аграрного виробництва в Україні є:

- сприятливі природно-кліматичні умови ведення аграрного виробництва порівняно з найважливішими країнами-експортерами;
- істотно нижчий рівень державної підтримки аграрного сектора в порівнянні з розвиненими зарубіжними країнами;
- слабкий розвиток виробничої та ринкової інфраструктури;
- низька наукоємність вітчизняного аграрного виробництва.

В аграрному виробництві України в останні роки спостерігається зростання базових показників розвитку, при цьому під впливом тенденцій світового продовольчого ринку намітилися зміни і якісного характеру. Для їх закріплення і розвитку необхідно впроваджувати заходи щодо подальшого розвитку аграрного виробництва, підвищення якості виробництва продукції та вдосконалення системи управління розвитком галузі, формуванню сприятливого інвестиційного клімату. Все це можливе за рахунок розширення джерел фінансування даної галузі. Основними джерелами в сучасних реаліях можна виділити наступні:

- банківське кредитування;
- залучення інвестицій як вітчизняними, так і зарубіжними інвесторами;
- власні фінансові ресурси.

У структурі джерел фінансування власні кошти інвесторів зберегли значну перевагу, при цьому в 2013р. зросла частка позикових коштів, одночасно зменшилася частка бюджетних коштів та іноземних інвестицій. З метою подальшого розширення джерел фінансування передбачені заходи щодо залучення зовнішніх прямих і портфельних інвестицій. З точки зору диверсифікації джерел фінансування необхідно закріпити тенденцію збільшення частки позикових коштів. Також використання позикових коштів надасть дисциплінуючий вплив на потенційних позичальників, якість управління виробничою діяльністю. Досить стабільно зростають обсяги кредитування банками господарюючих суб'єктів у галузі аграрного виробництва, хоча ці обсяги значно менші з обсягами кредитування інших галузей. Темпи приросту обсягів кредитування в 2014 р. сповільнилися, і в поточному році спостерігається незначне зростання в зв'язку з погіршенням економічної ситуації в країні. У структурі банківських кредитів економіці частка аграрного виробництва не перевищує 3-4%, що обумовлене ризиками якісної оцінки заставного майна і нестабільної динаміки рентабельності аграрного виробництва.

В сьогоднішніх реаліях вартість кредитів для підприємств аграрного сектору на ринку становить близько 25%. Враховуючи думки експертів з питань агрокредитування, як альтернативу дорогим позикам сільськогосподарським підприємствам більш рентабельно використовувати безресурсні інструменти фінансування: авалування векселів, покриті і непокриті акредитиви, гарантії. Ціни на дані інструменти коливаються в діапазоні 2-6%, що є набагато вигідніше не тільки за банківський кредит, а й за товарний кредит від постачальників. Крім того, дані інструменти дозволяють компаніям спрямовувати свої оборотні кошти на розвиток бізнесу, що також сприятиме зміцненню позицій підприємства. [1]

Варто відзначити, що у 2013 році обсяг залучених інвестицій в аграрне виробництво зменшився і становив близько 272 млн. дол. Водночас у держбюджеті - 2013 пряма підтримка аграрного виробництва скоротилася до 872 млн. грн., порівняно з 3 млрд. грн. у бюджеті 2012 р.

Міністерство аграрної промисловості та продовольства України оцінює відтік інвестиційних коштів з галузі у 2014 році на суму близько 3 млрд. грн. Сповільнення темпів інвестування пов'язане з нестабільною ситуацією в країні та відношенням банкірів до кредитування ризикової галузі економіки. [2]

Забезпечення галузі власними фінансовими ресурсами у 2013 році (а це становить близько 15806,0 млн. грн.) дозволило поповнити власний капітал та забезпечити внутрішні джерела коштів для забезпечення економічної стабільності. [3]

Проте, економічна ситуація в країні в 2014 році призвела до негативних наслідків у галузі, що в свою чергу вплинуло на фінансові результати діяльності аграрних виробників. Так, станом на 01.07.2014 року виробники аграрної продукції спрацювали зі збитками, які становили близько 452,9 млн. грн. [4]

В цілому, існуючі коливання обсягів вкладень, особливо власних коштів інвесторів, вимагають оцінки можливостей залучення інших джерел, у тому числі в рамках субсидованих програм та аналізу впливу таких періодичних розривів на рівень відтворення основних фондів у міру надходження актуальної інформації. Крім того, особливу увагу необхідно приділити розвитку мікрокредитних програм для аграрного виробництва за відповідними напрямками господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Якими будуть банківські інвестиції в сільське господарство України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/8796-yakimi-budut-bankvsk-nvesticiyi-v-slske-gospodarstvo-ukrayini.html>
2. МінАП оцінює відтік інвестицій з АПК в 2014 р. на суму 3 млрд грн. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.aaa-agro.com/news/21621.html>
3. Сільське господарство – статистичний збірник [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний Веб-сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

ДІДЕНКО С. В.

старший викладач кафедри банківської справи

Черкаського інституту банківської справи

Університет банківської справи

Національного банку України (м. Київ)

м. Черкаси

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОЇ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ

В сучасних умовах забезпечення ефективного функціонування ринкової економіки, монетарна політика центрального банку є одним із найважливіших важелів впливу держави на рух економічних процесів та тенденцій їх розвитку. Ефективність центрального банку, як провідника монетарної політики, в вирішальному значенні залежить від обраної монетарної стратегії, структурно збалансованої системи інструментів грошово-кредитної політики, можливості прогнозування та ефективного впливу на трансмісійний механізм у відповідності до заздалегідь визначених цілей. Формування та реалізація грошово-кредитної політики в умовах обраної Національним банком України монетарної стратегії інфляційного таргетування, задекларованої в основних засадах грошово-кредитної політики на 2015 рік [1], залежить він належного розвитку економіки, та забезпечення в ній відповідних функціональних інституційних складових, що є необхідними для розвитку економічних процесів в руслі ринкових відносин. Обраний державою напрям розбудови монетарного устрою актуалізує фокусування наукового пошуку на проблематиці шляхів формування інституційної архітекτονіки монетарної стратегії інфляційного таргетування, та забезпечення дотримання відповідних цільових орієнтирів в умовах викликів, що обумовлені трансформаційними процесами вітчизняної економіки.

Сучасна економічна наука та практичні аспекти державного управління в сфері монетарної політики опираються на раціональний синтез теоретичних концепцій кейнсіанської та монетарної моделі грошово-кредитного регулювання в умовах стратегічного та тактичного вимірів її реалізації. Такий підхід поєднує в собі гармонійне поєднання фіскальної та грошово-кредитної політики, що відображається в низці наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених [2, с. 17]. Відповідний теоретичний базис обумовив принципи законодавчих норм основного закону, що спрямовані на забезпечення реалізації конституційної норми в частині основних функцій Національного банку – забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Забезпечення стабільності грошової одиниці законодавчо обумовлено

діяльністю в межах забезпечення цінової стабільності, зокрема, стаття 6 закону наголошує на пріоритеті тріади цільових орієнтирів: забезпечення цінової стабільності, забезпечення стабільності банків в межах, що не суперечать ціновій стабільності, а також, координація діяльності з урядом із метою забезпечення позитивної динаміки економічного зростання, але в межах цінової стабільності [3]. Отже, законодавчо регламентовано класичний механізм виконання завдань щодо реалізації основної функції, та передбачає проведення докорінних змін в банківській системі: вибір монетарної стратегії на умовах чітких критеріїв виміру, реформування банківської системи (відмова від підходів «капіталізації доходів та соціалізації витрат») в основі запровадження пруденційного нагляду, формування інституційного середовища ринку з метою адекватної дії монетарних інструментів та забезпечення ефективного трансмісійного механізму.

Враховуючи вектор монетарної стратегії, на нашу думку, назріла потреба аналізу проблем стратегії інфляційного таргетування та виконання завдань щодо подальшої реалізації:

- виконання основних засад монетарної політики, що базується на додержанні відповідних цільових орієнтирів монетарної стратегії, прозорості, відповідальності та незалежності в реалізації макропруденційної політики.

Наріжним каменем проблематики забезпечення незалежності в діяльності НБУ є операційна незалежність, що охоплює важливий аспект монетарного устрою – адекватні методи прогнозування, формування аналітичної бази статистичних даних та накопичення досвіду.

Філософія інфляційного таргетування полягає в доступу до інформації з метою впливу на раціональні очікування суб'єктів ринку. Негативні очікування обумовлені інформаційною невизначеністю, як в контексті аналітичних даних щодо ринкової кон'юнктури, так і щодо прозорості та прогнозованості монетарної влади. Виважена послідовна монетарна політика, що направлена на забезпечення позитивної динаміки економічного зростання, дає можливість не лише виконувати законодавчі вимоги в контексті основних функцій, а й дозволить налагодити діалог з акціонерами (в т.ч. іноземними), з інвесторами, з суб'єктами господарювання та населенням;

- доцільним є розгляд та використання світового досвіду з ліквідації наслідків світової глобальної кризи для банківської системи країни та руйнівного впливу абсолютних ризиків форс-мажорного характеру. Серед таких заходів регулятора, з метою запобігання системних ризиків, слід посилити роль рефінансування в основі фінансової підтримки банків в межах санаційних програм, фінансові негаранти котрих обумовлені деструктивним впливом економічних обставин під впливом військових дій, робота з іноземними акціонерами та кредиторами тощо.

Забезпечити посилення контролюючих функцій кредитних бюро в аспекті цільового використання стабілізаційних кредитів;

- посилити умови зростання інвестиційної привабливості країни. Україна досягла стелі економічних можливостей економіки, що призводить до розширення передумов інфляційного зростання та обумовлює координацію зусиль на пріоритетах реалізації інвестиційних програм, оскільки знос основних фондів станом на 2013 рік складає 77,3%, (таблиця 1).

Таблиця 1

Вартість основних засобів в Україні

Роки	У фактичних цінах на кінець року, млн. грн.		Ступінь зносу, у %
	Первісна (переоцінена) вартість	Залишкова вартість	
2009	3903714	1597416	60,0
2010	6648861	1731296	74,9
2011	7396952	1780059	75,9
2012	9148017	2135987	76,7
2013	10401324	2356962	77,3

Джерело. Складено автором на основі [4].

Відповідно, інвестиційне кредитування в застарілі фонди є джерелом інфляційних тенденцій. В світлі цих проблем, ринок споживчого кредитування є більш пріоритетним, на нашу думку, оскільки обумовлює ефекти «примусового розміщення» коштів фізичних осіб в банківський сектор, враховуючи недовіру до банків та ефекти раціональних очікувань;

- здійснювати подальше удосконалення пруденційного банківського нагляду, що забезпечить посилення ефективності інструментів рефінансування та їх впливу на реалізацію основної функції. Удосконалення системи рефінансування банків слід розглянути в двох аспектах: як інструментів монетарної політики, та функцій «кредитора останньої інстанції». Відповідний напрямок передбачає розробку та впровадження заходів щодо удосконалення ринкової інфраструктури в основі інституційного забезпечення, забезпечення прозорого та виваженого механізму рефінансування фінансово стабільних банків, що обумовить відповідні ефекти: мінімізацію зловживань на ринку, зростання стабільності банків, удосконалив конкурентне середовище на банківському сегменті економіки, та забезпечить реалізацію проектів в аспекті координації монетарної та фіскально-бюджетної політики уряду України;

- подолання сфери тіньових економічних відносин. Це обумовить ефективність процентних монетарних інструментів та монетарну трансмісію (враховуючи частку кредитування в межах 15% інвестиційних фондів, що беруть участь в відтворювальних процесах економіки), поліпшення

ринкової кон'юнктури, оздоровлення конкуренції та передумов економічного зростання;

- лібералізація валютного ринку та полегшення доступу банків до інструментів хеджування валютних ризиків. Розбудова ринку строкових інструментів, окрім безпосередньої функції – хеджування, розширяє можливості суб'єктів ринку доступу до інформації, що обумовлює не лише оптимізацію управління фінансовими ризиками, а й сприяє застосуванню більш адекватних методів оцінки ризиків.

Отже, в світлі вищевикладеного, можна зробити висновки. Ключові напрямки діяльності щодо впровадження політики інфляційного таргетування є: розбудова ліквідного та прозорого міжбанківського ринку кредитування; проведення структурних реформ; вдосконалення механізму монетарної трансмісії, що полягає в розвитку внутрішніх фінансових ринків та дає змогу НБУ за допомогою своїх інструментів ефективно впливати на економічні показники; розширення діяльності та функцій НБУ в контексті посилення незалежності.

Література:

1. Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік. – [Електронний ресурс]//Офіційний сайт НБУ. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
2. Розвиток банківської системи України : монографія / кол. авторів; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К.: УБС НБУ, 2010.
3. Про Національний банк України: Закон України станом на 17.12. 2014 р. - [Електронний ресурс]//Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Вартість основних засобів станом на 2013 рік. - [Електронний ресурс]//Офіційний сайт Державної Служби Статистики України. - Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/ibd/voz/voz_u/voz06_u.htm

ЕСМАНОВ О. М.

*аспірант кафедри теоретичної і прикладної економіки
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м. Суми, Україна*

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ НА РІВЕНЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Економічна політика держави в значній мірі визначає її здатність забезпечувати соціально-економічне зростання та добробут населення. Включаючи різні складові, до яких належать фінансово-бюджетна, грошово-кредитна, інвестиційна, інноваційна, науково-технологічна та соціальна, економічна політика держави охоплює всі сфери життя суспільства.

Для забезпечення розвитку вільної ринкової економіки та становлення громадянського суспільства обов'язковою умовою виступає відповідна діяльність держави в межах кола інтересів громадян. У цьому аспекті, результативність економічних реформ та реалізації державних управлінських рішень залежать від контрольної функції держави, яка стосується питання ефективного формування, розподілу та використання державних фінансових ресурсів у межах бюджетів різних рівнів та позабюджетних фондів [1]. Враховуючи це, визначення та врахування впливу державного фінансового контролю на фінансову безпеку країни є важливим питанням на сьогодні та вимагає комплексного дослідження.

Зважаючи на актуальність теми дослідження, необхідною є розробка науково-методичних засад формалізації впливу державного фінансового контролю на рівень фінансової безпеки країни та її соціально-економічний розвиток.

Для визначення впливу державного фінансового контролю з позиції безпеки на соціально-економічний розвиток та загальний рівень фінансової безпеки ми пропонуємо використовувати науково-методичний підхід, який включає наступні етапи.

Етап 1. Визначення основних індикаторів безпеки державного фінансового контролю.

На даному етапі нами обраний метод головних компонент, який дозволяє за результатами аналізу визначити головні складові будь-якого показника, не зменшуючи якість представленої інформації, а лише прибираючи інформаційний шум. У межах застосування методу головних компонент для визначення найбільш значущих агрегатів та векторів-компонент безпеки державного фінансового контролю необхідним є збір даних щодо значень показників відповідних компонент та оцінка відповідних компонент та агрегатів в залежності від даних щодо факторних навантажень [3].

Етап 2. Визначення динаміки релевантних показників та впливу кожного з них на ступінь фінансової безпеки та соціально-економічного зростання економіки України.

На цьому етапі визначаються коефіцієнти відповідних індикаторів, що реалізується за допомогою методу найменших квадратів.

Етап 3. Формування системи зв'язків між відповідними показниками соціально-економічного зростання та фінансової безпеки, до яких включено: валовий внутрішній продукт, рівень економічного зростання, загальний рівень фінансової безпеки, рівень банківської безпеки, рівень безпеки страхування, рівень безпеки фондового ринку, рівень боргової безпеки, рівень монетарної безпеки, рівень безпеки перспективної дії, рівень безпеки державного фінансового контролю[2].

За результатами здійснення необхідних розрахунків у межах запропонованого науково-методичного підходу ми можемо робити наступні висновки щодо впливу державного фінансового контролю на фінансову безпеку України. Зокрема, врахування впливу державного фінансового контролю надає можливість уточнити загальний рівень фінансової безпеки України, що уточнює аналітичну базу для досліджень в цій сфері. Враховуючи те, що ефективність проведення державного фінансового контролю має істотний вплив на фінансову безпеку України, рівень фінансової безпеки може розглядатися як критерій визначення ефективності організації та функціонування державного фінансового контролю. Слід також відзначити, що визначення основних індикаторів безпеки державного фінансового контролю надає можливість наочного представлення ефективних важелів формування політики в сфері фінансового контролю.

Література

1. Архирейська Н. В. Основні напрямки забезпечення фінансової безпеки України / Н. В. Архирейська // Вісник Академії митної служби України. Серія "Економіка". – 2012. – № 1 (47). – С. 83–87.
2. Бабець І. Г. Проблеми методології дослідження сталого розвитку регіону в контексті економічної безпеки / І. Г. Бабець, С. В. Сергієнко // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 22(1). – С. 121-127.
3. Головій В. М. Аналіз та моделювання загроз фінансовій безпеці держави / В. М. Головій // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – №3. – С. 236-244.

КАРТИЧАК О.І.

*аспірантка кафедри ФМФР
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ НЕДООЦІНКОЮ ІРО ТА РІВНЯМИ ВАРТОСТІ АКЦІЙ КОМПАНІЇ

Багаторічна практика проведення ІРО компаній на відкритому ринку створила економістам чимало проблем, пов'язаних з ефективністю використання фінансових ресурсів, віддачею на інвестиції, оцінкою компаній для цілей ІРО. Більшість з них детально пропрацьовано і результати досліджень активно використовуються в банківській діяльності та в роботі інвестиційних фондів.

В той же час при ІРО спостерігається феномен, пов'язаний з статистичною недооцінкою компаній, котра проявляється в значному зростанні ціни акції компанії на відкритих торгах по результатах першого дня торгів в порівнянні з ціною емісії. На даний час феномен недооцінки являється однією з найважчих проблем в дослідженні фінансів.

Недооцінка зазвичай розглядається як усвідомлена плата існуючих акціонерів ринку за право бути представленими на відкритому ринку, котрий вважається вершиною розвитку в фінансуванні підприємства. При цьому існуючі акціонери не обов'язково можуть бути згодні з такою платою, проте існуюча система постіндустріального суспільства практично не залишає поля для маневру. Звертаючись до праць Стівена Брега [1; с. 313], розуміємо, що IPO – один з найдорожчих джерел фінансових ресурсів, і рішення про проведення процедури досить часто пов'язане з питаннями зростання ліквідності паперів, перерозподілом контролю. Аналізуючи причини, що спонукають акціонерів на прийняття рішення про проведення IPO, зауважимо, що акціонер – не ефективний менеджер, а власник частки в капіталі компанії, котрий прислуховується до спеціалістів в області фінансів: генерального та фінансового директорів, аудиторів, аналітиків, оцінювачів, засобів масової інформації.

Для того, щоб акціонери прийняли рішення про проведення додаткової емісії, вони повинні бути впевнені в захисті своїх майнових інтересів, і особливо в адекватності проведеної оцінки компанії для IPO.

То чому ж, апелюючи до даних Дж.Ріттера [2], компанії швидко дорожчають на 10-20% по результатах одного дня торгів на ринку? Нам не відомо про жодний прецедент, котрий був би пов'язаний з позовами компанії через її недооцінку при IPO, а, отже, це влаштовує «старих» акціонерів. Серед причин, якими обґрунтовують швидке зростання компаній, виділяють ірраціональність нових інвесторів, позитивний фон від самого факту розміщення, іноді стверджують про обережність оцінювачів (по суті оцінка – суб'єктивне твердження оцінювача про ймовірну ціну активу на ринку, тому оцінки для IPO та оцінки інвесторів й справді можуть відрізнятись). Проте, на наш погляд, ринок не може статистично бути ірраціональним, особливо в часи розвитку математичних методів аналізу економічних систем.

Раціональне зерно недооцінки повинне бути закладене в самому процесі IPO, тож відокремлюємо значущі параметри IPO, наявні на ринках:

- При IPO реалізується до 25% простих голосуючих акцій компанії;
- Ключові акціонери часто отримують мораторій до шести місяців на реалізацію свого пакету акцій;
- Після IPO компанія стає публічною.

Після IPO всі акції компанії являються однорідними в ціноутворенні на них, і це є значимим елементом, який відрізняє ще вчора приватну компанію від сьогодні публічної. Статистично компанія, що вчора була приватною, сьогодні, ставши публічною, дорожчає на близько 20% на розвиненому ринку. Особливістю такого подорожчання є те, що на 20% дорожчає як 40% пакет акцій, так і кожна окрема акція, що для приватної компанії є утопічною ситуацією.

Розглянемо ціноутворення на папери приватних компаній. Акції не публічних компаній можна реалізувати на позабіржових ринках або в результаті прямих угод між приватними інвесторами. Як і будь-який актив, за ціну на акції можна поторгуватися. Якісною ознакою акції в приватній компанії є рівень її впливу на прийняття рішень при діяльності компанії, рівень контролю, яким вона наділена.

Оскільки акціонер має рівень впливу на прийняття рішень пропорційний пакету акцій у володінні, то пакети акцій є контрольні, мажоритарні, неконтрольні. Корпоративний контроль проявляється в праві перерозподілу фактично більшої частини часткових майнових інтересів акціонерів компанії при юридичному володінні меншою частиною компанії. Право на делегування повноважень закріплено законодавчо за більшістю голосів простих акцій. Абсолютний контроль зі сторони одного акціонера може призвести до зловживань і виведення ресурсів компанії при схемах з трансферним ціноутворенням, виведенням активів, рознесенням центрів прибутку чи перерозподілом затрат в холдингових структурах.

Таким чином, корпоративний контроль є не просто юридично-правовою основою при призначенні менеджменту компанії, але й має свою цінність для акціонерів, котрі в залежності від його наявності можуть непропорційно своїй частці капіталу збільшити свої статки, чи навпаки, зазнати збитків різного розміру.

В залежності від пакету акцій у власності, при укладені угод застосовується система знижок та премій. При продажу контрольного пакету акцій застосовується премія за наявність контролю. При продажу неконтрольного пакету застосовується дисконт як врахування ризиків володіння неконтрольним пакетом акцій. Ця спрощена схема знаходить своє підтвердження в працях Козиря Ю.В, К. Мерсера [3], а також в практиці оцінки бізнесу.

Особливістю публічної компанії є те, що існує незалежна рада директорів, котра працює в інтересах всіх акціонерів компанії однаково, тобто створює систему, яка надає кожній окремій акції повноваження фінансового контролю. При недотриманні даного інтересу акціонери просто можуть позбуватися своїх акцій на ліквідному ринку, що призведе до проблем ради директорів.

Таким чином, недооцінка компанії – досить умовне поняття, оскільки компанія, котра не планує виходити на IPO, планує IPO та провела IPO – три різні компанії з точки зору стратегії фінансового менеджменту по управлінню своєю вартістю. Графічно вартість компанії можна зобразити на Рисунок 1:

Вартість на рівні фінансового контролю – вартість акції публічної компанії

Вартість акції на міноритарному ліквідному рівні приватної компанії – база оцінки компанії для IPO

Вартість акції міноритарія приватної компанії

Рис. 1: Вартість компанії в залежності від стратегії фінансового менеджменту по управлінню її вартістю для акціонерів

Таким чином, акції приватної компанії якісно відрізняються від акцій публічної компанії, а недооцінка – зовнішній прояв переходу вартості акцій компанії з одного рівня на інший, більш дорожчий.

Література:

1. Стивен Брег. Настольная книга финансового директора / Брег Стивен // Пер. с англ. - 5-е изд. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. - 536 с
2. Kristian Rydqvist, Tim Loughran, Jay R. Ritter. Initial Public Offerings: International Insights, published in the June 1994. Pacific-Basin Finance Journal Vol. 2, pp. 165-199, Updated March 1, 2013
3. Z. Christopher Mercer. Valuing Enterprise and Shareholder Cash Flows: The Integrated Theory of Business Valuation. Peabody Publishing, 2004, p. 263

ЛОМАЧИНСЬКА І.А.

к.е.н., доцент

*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Фінанси суб'єктів господарювання характеризуються постійною трансформацією, що обумовлено змінами фінансово-економічних відносин у будь-якій системі під впливом зрушень у зовнішньому і внутрішньому бізнес-середовищі, циклічності як домінуючою формою економічного розвитку. Крім того, в сучасних умовах у результаті поглиблення невизначеності господарської діяльності вплив зовнішніх чинників посилюється. Отже, питання пошуку узгодження індивідуальних фінансових рішень суб'єктів господарювання в умовах нестабільності, умов фінансової стійкості й рівноваги та забезпечення на їх основі сталого економічного розвитку підприємства є актуальним.

Управління фінансовою діяльністю підприємств ще не має достатньо прийнятного рівня досконалості, зокрема щодо забезпечення ефективної реалізації фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах впли-

ву зовнішніх та внутрішніх чинників, перш за все, шляхом удосконалення управління державним боргом держави.

Особливістю впливу державного боргу на фінанси підприємства є те, що можна спостерігати як прямий вплив у результаті скорочення або розширення державного фінансування суб'єктів господарювання та державних запозичень у приватний сектор економіки, так і непрямий через фінансовий ринок, активність якого безпосередньо залежить від державної фінансової політики та створює умови для дії механізмів залучення коштів через емісію цінних паперів, банківське кредитування, лізинг, факторинг тощо.

Розглянемо вплив на фінанси підприємства таких складових державного боргу як заборгованість по комерційним кредитам, цінним паперам, гарантіям, бюджетним кредитам, боргам державних підприємств.

У випадку зростання частки заборгованості по комерційним кредитам у державному борзі країни відбувається активізація банківського ринку, його ліквідність зростає. В результаті можна спостерігати зменшення вартості кредиту як наслідок зниження або нівелювання державою окремих ризиків. Збільшення обсягу комерційних кредитів активізує оптовий міжбанківський ринок у зв'язку з тим, що інші джерела банківського сектору, у тому числі, статутний капітал комерційних банків, збільшення депозитів, продаж пасивів мають довгостроковий характер дії. Як наслідок, кошти з інших сегментів фінансового ринку, і, перш за все, акцій та облігацій, перетікають на міжбанківський. У результаті привабливість останніх знижується. Це призводить до того, що основними джерелами розвитку підприємств стає прибуток, банківський кредит. Негативним у даному випадку є те, що ці джерела не є дешевими та доступними, особливо в умовах економічної та фінансової невизначеності.

Збільшення обсягу емісії державних цінних паперів вимагає достатнього рівня їх доходності, що можливо лише при умові збалансування пропозиції ресурсів та попиту на них. У таких умовах кошти з інших сегментів перетікають на ринок державних облігацій. В результаті ринок акцій скорочується, окрім того, останні недооцінюються. Відносно ринку акцій більш привабливим стає ринок корпоративних облігацій. Таким чином, окрім того, зростання емісії державних цінних паперів призводить до зростання державного сектору економіки та зменшення активності приватного.

Розширення бюджетних кредитів призводить до залучення коштів неринковими засобами при низькій ставці проценту. В результаті погіршується дія ринкових механізмів, ліквідність й капіталізація фінан-

сового ринку взагалі знижується. Залучення коштів підприємствами через емісію акцій, облігацій, банківські кредити стає не вигідним. Основними джерелами фінансування господарської діяльності залишається власний капітал, що призводить також до зниження виплати дивідендів, росту кредиторської заборгованості суб'єктів господарювання.

Зростання кредиторської заборгованості держави призводить до відволікання коштів з обороту підприємств. Як наслідок, зростає ризик неплатежів, банкрутства. Вартість акцій, облігацій буде знижуватися, доходність корпоративних цінних паперів – зростати. У таких умовах основним джерелом розвитку підприємств стає також власний капітал.

Гарантії держави щодо кредитування господарської діяльності та емісії облігацій надаються або унітарним підприємствам, або приватним. У першому випадку наслідки будуть подібними до залучення державою комерційного кредиту. В іншому, можна спостерігати спрощення процедури надання кредиту, що призведе до зростання банківського кредитування приватного сектору.

Таким чином, слід констатувати високий рівень залежності між обсягом, структурою державного боргу та джерелами фінансування господарської діяльності, які у сукупності впливають на механізм управління фінансами національних підприємств. В усіх випадках зростання державної заборгованості можна спостерігати зменшення участі фінансового ринку у фінансуванні господарської діяльності підприємств. У випадку зростання частки бюджетних кредитів, кредиторської заборгованості, заборгованості державних підприємств приватний сектор вимушений обирати основним джерелом забезпечення господарської діяльності власний капітал, у випадку зростання ваги комерційних кредитів, гарантій – банківський кредит, і у випадку облігаційних запозичень – емісію облігацій та банківське кредитування.

Взагалі ж зростання потреби суб'єктів господарювання у власному капіталі, про що йде мова в більшості випадків формування державного боргу, в період кризи є вкрай проблематичним. У наслідок того, що зростає платоспроможний попит, дохід скорочується, зростають витрати на обслуговування боргових зобов'язань і контрактних відносин, чистий прибуток, як правило, скорочується, а, значить, зменшується обсяг реінвестиції прибутку. Перевагою в таких умовах можуть скористатися лише підприємства з висококонкурентним асортиментом продукції, низьким рівнем залежності від зовнішнього фінансування, високим рівнем оборотності активів.

Важливо зауважити, що вплив може посилюватися в результаті дії таких зовнішніх чинників як валютний курс, інфляція, обсяг і структура інвестицій. Так, збільшення запозичень в іноземній валюті призводить до зростання залежності від кон'юнктури світової економіки, а у випадку зростання курсу відбувається зростання державного боргу та витрат на його обслуговування, а, значить, кредиторської заборгованості, що ще більше стимулює суб'єктів господарювання використовувати власні джерела фінансування. У випадку інфляції у держави також з'являється стимул збільшувати кредиторську заборгованість. А у випадку зростання обігу інвестицій на фінансових ринках будь-які дії держави щодо збільшення залучень призводить до більш сильного впливу на політику формування фінансів приватного сектору.

Щодо впливу на приватні фінанси безпосередньо зовнішнього боргу країни, то його можна пояснити «золотим правилом» фінансів [1], згідно якому основним принципом використання запозичених ресурсів є їх продуктивне використання в якості капіталу. Окрім того, збереження платоспроможності країни можливе лише при виконанні правила, згідно якому додаткова вартість на власний й запозичений капітал повинна перевищувати обсяг процентних платежів іноземним кредиторам [2]. Лише в цьому випадку в країні зовнішнього фінансування складаються умови для розширеного відтворення. Однак, в умовах невизначеності до зовнішніх ресурсів, як правило, звертаються країни з нестабільною або нерозвиненою економікою. А в цьому випадку використання запозичених коштів на поточні потреби, а не на розвиток реального сектору економіки, призводить до зростання зовнішніх боргових зобов'язань в майбутньому та виникнення умов для боргових криз. Окрім того, згідно кейнсіанській теорії відбувається «витіснення інвестицій» в країні, що стримує довгострокове економічне зростання. Податкові надходження до бюджету в даному випадку використовуються на обслуговування зовнішнього боргу, що можна визначити як зменшення національного багатства. Некейнсіанці, навпаки, надають обґрунтування необхідності експорту капіталу для створення постійного стимулу до економічного зростання.

Література:

1. Захаров, А. В. «Золотое правило» финансов – займы для инвестиций. / А. Захаров, Б. Алехин. // Известия. – 2002. – 6 декабря.
2. Дмитриев, В. А. Внешние заимствования государств: теоретический, практический и региональный аспекты. / В. Дмитриев. // Деньги и кредит. – 2006. – №10. – С. 12.

МАКОТКІНА Н.А.

*магістрант кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Донецький національний технічний університет
м. Красноармійськ, Донецька обл., Україна
науковий керівник к.е.н., доцент Рубан Т. Є.*

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Термін «стійкість» означає стійкий стан, здатність до тривалого існування, збереження в часі. На практиці точність його визначення досягається завдяки виділенню різних окремих видів стійкості. Ця категорія потребує ретельної градації, оскільки у економічній літературі існує багато думок щодо її застосування. Сстійкість асоціюється з порядком, незмінністю, рівновагою, стійким функціонуванням тощо. Цей термін використовується для опису стану системи, її структури і окремих елементів або підсистем, процесів та відносин [2, с. 3].

Часто термін «фінансова стійкість підприємства» ототожнюють із терміном «економічна стійкість підприємства», проте таке ототожнення не є вірним. Термін «економічна стійкість» є ширшим, бо це стан, коли економічна система функціонує в стані рівноваги, зберігаючи незмінною свою структуру. Тоді коли «фінансова стійкість» це здатність підтримувати певний рівень значень фінансово-економічних параметрів, який забезпечує безбиткове функціонування і стабільний економічний розвиток.

До складу економічної стійкості входить декілька параметрів, однак одним з найголовніших є саме фінансова стійкість рис.1

Рис.1 «Складові економічної стійкості підприємства»

Поняття *фінансової стійкості* підприємства багатогранне. Воно характеризується фінансовою незалежністю, здатністю маневрувати власними коштами, достатньою фінансовою забезпеченістю діяльності, станом виробничого процесу. Суть фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів у процесі управління. Фінансова стійкість – це критерій надійності партнера. Її оцінка є підставою для зовнішніх суб'єктів визначати фінансові можливості підприємства на тривалу перспективу.

В економічній літературі розрізняють внутрішню, зовнішню та “успадковану” стійкість [3, с.12].

Внутрішню стійкість підприємства визначає загальний фінансовий стан, трудовий потенціал, натуральна й грошова структура виробництва, така їхня динаміка, коли забезпечуються стабільно високі економічні результати функціонування підприємства. Інакше кажучи, це такий стан матеріально-речовинної і вартісної структури виробництва та реалізації продукції і така її динаміка, які забезпечують стабільно високий результат функціонування підприємства. В основу досягнення внутрішньої стійкості покладається принцип активного реагування на зміну внутрішніх і зовнішніх чинників.

Зовнішня стійкість підприємства визначає стабільність економічного середовища, у межах якого здійснюється підприємницька діяльність. Вона досягається завдяки відповідній системі управління економікою у масштабах всієї країни.

Успадковану стійкість визначає наявність певного запасу міцності, що захищає підприємство від несприятливих дестабілізуючих виробничих умов та несподіваних змін зовнішніх чинників.

Безсумнівно фінансову стійкість підприємства можна віднести до внутрішньої стійкості, однак, безумовно, на саму фінансову стійкість можуть впливати зовнішні фактори, такі як :

- 1) економічні умови господарювання;
- 2) політична стабільність;
- 3) техніка і технологія;
- 4) платоспроможний попит споживачів;
- 5) економічна і фінансово – кредитна законодавча база;
- 6) соціальна і екологічна ситуація в суспільстві;
- 7) податкова політика;
- 8) рівень конкурентної боротьби;
- 9) розвиток фінансового і страхового ринку [1].

Узагальнюючи сказане вище, можна зробити висновок про те, що економічна стабільність підприємства обумовлює його подальший розвиток і забезпечується завдяки взаємодії внутрішніх складових системи. Саме такою системою є фінансова стійкість підприємства, яка є однією з найважливіших складових, та невід’ємно пов’язана з економічною стійкістю підприємства .

ЛІТЕРАТУРА

1. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник. - К.:2009. – 328 с.
2. Перетяцько А. В. Дослідження сутності поняття економічна стабільність промислового підприємства / А. В. Перетяцько. –Режим доступу www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Suek/2011_3/Peret.pdf.
3. Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. – К.: КНЕУ, 2002. – 192с.

Харун О.Л.

Магістрант кафедри «Фінанси і кредит»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник к.е.н., доц. Демиденко Л.М.

м. Київ, Україна

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сьогодні збільшується значення освіти як найважливішого фактора формування кращої якості не тільки економіки, а й суспільства в цілому. Його роль постійно зростає. Це продиктовано тим, що система освіти, зокрема вища, є невід'ємною частиною національної інноваційної системи, а інвестиції в освіту при їх ефективності забезпечують умови для появи інноваційних підприємств - фундаменту інноваційної національної економіки. Освіта є одним із показників конкурентоспроможності, а фінансування її, є важливою інвестицією в людський капітал.

Практичним та теоретичним аспектам фінансового забезпечення вищої освіти присвячені праці таких українських вчених, як Боголіб Т. М., Бойко А. І., Каленюк С. І., Кремень В. Г., Куліков А. І., Павлова Т. В., Салиса С. Я., Феценко Н. М. та інші. Часто дослідження фінансування вищої освіти здійснюється з урахуванням соціально-економічного розвитку держави, на основі чого формуються висновки та пропозиції авторів щодо його вдосконалення.

Фінансування державних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень[1].

Основні джерела фінансування сучасної системи вищої освіти України це кошти державного бюджету, плата за навчання зі сторони студентів (аспірантів, докторантів) або їхніх роботодавців, гранти приватних, національних, регіональних фондів, а також підприємницьких структур в галузі інноваційних розробок [2, с. 6]. Забезпечення повного державного фінансування освіти, з наведених джерел, сьогодні, не є реальним. Тому, актуальним є пошук альтернативних джерел для відновлення масштабів ресурсного забезпечення освітньої сфери.

Існує декілька прикладів альтернативних джерел фінансування. Одним із таких є кооперація приватних фірм та ВНЗ, на умовах контрактів на навчально-інформаційні послуги ВНЗ для фірм. Наступним джерелом є виконання наукових досліджень на замовлення фірм. Це дуже складний, але все ж перспективний напрям залучення фінансових ресурсів. Єдиним невизначеним моментом тут є право на оприлюднення науковцями своїх набутоків, коли фактичним їх власником є фірма, яка вкладає в них гроші. Також слід зауважити, що за допомогою реформування деяких законів про благодійну діяльність можна залучити філантропів, як додаткове джерело фінансування освітніх закладів. Ще одне і дуже важливе джерело – це міжнародна допомога та освітні програми ВНЗ України з роботодавцями та іноземними університетами. Через такі програми ЄС, українським вишам пропонується підтримка заходів зі створення потенціалу, щоб модернізувати навчальні програми, поліпшити практику викладання, покращити обладнання та вдосконалити управління. Українським студентам видають гранти, які дозволять їм отримати повноцінні магістерські дипломи. Такі програми пропонують консорціуми європейських університетів. За підтримки ЄС більше 7000 студентів зможуть прийняти участь в програмах молодіжного обміну через Європейську волонтерську службу або програми фінансування мобільності молодих працівників.

Таким чином, державою мають виконуватися всі можливі умови законодавчого покращення, щоб реалізовувати альтернативні джерела фінансування зазначених вище напрямків. Дуже значущою є співпраця вузів з підприємствами, приватними фірмами, майбутніми потенційними роботодавцями, міжнародними організаціями та іноземними вишами. Подібна співпраця не лише залучить додаткові кошти в освітянську сферу, а і покращить конкурентоспроможність студентів та забезпечить економіку країни фахівцями з підготовкою світового рівня.

Література:

1. Закон України „Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. № 1556-VII (із змінами та доповненнями)
2. Дубицький Л.Г. Проблеми фінансування інноваційних освітніх програм та шляхи їхнього розв’язання /Л.Г. Дубицький // Компетентність. Розділ Освіта. – 2008. – № 9-10/60-61. – С. 6-9.

ЧЕКМАРЁВА К.М., ПИРОЖКОВА М.А.

*студенты Дальневосточного федерального университета,
г. Владивосток, Россия*

САЛТЫКОВ М.А.

*научный руководитель, к.э.н., доц. кафедры «Финансы и кредит»,
Дальневосточный федеральный университет,
г. Владивосток, Россия*

УЧАСТИЕ ИНОСТРАННОГО КАПИТАЛА В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ РОССИИ

Развитие российской экономики и банковского сектора, а также совершенствование законодательства, в том числе и укрепление рыночных механизмов, способствует тому, что международные финансовые институты проявляют все больший интерес к российскому рынку и многие из них стремятся занять в российском банковском секторе перспективные позиции.

За последние несколько лет количество российских банков постоянно снижается (Рисунок 1).

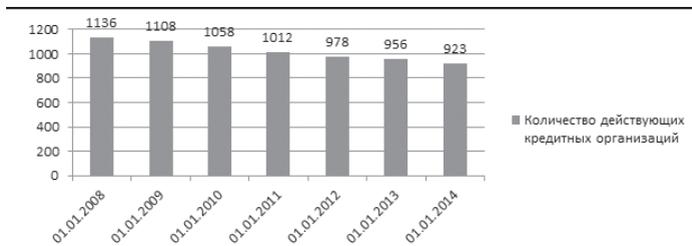

Рис. 1. Динамика количества действующих кредитных организаций в России, единиц

В соответствии с данными Центрального Банка РФ по состоянию на 01.01. 2014 года количество коммерческих банков в России по сравнению с данными на 01.01.2008 года снизилось на 18,7% или на 213 банков составляло – 923 единиц. В 2013 году Центробанком были отозваны лицензии у 33 кредитных организаций [2], а за первое полугодие текущего года – еще у 38 банков [2], что в свою очередь приводит к дополнительному давлению на динамику банковского сектора страны. На основе этого можно сказать, что сохраняется тенденция последних лет к сокращению числа действующих кредитных организаций. Это сопровождается увеличением доли банков с участием иностранного капитала, которая на 01.01.2014 года составила 12% от общего числа банков страны (Рисунок 2).

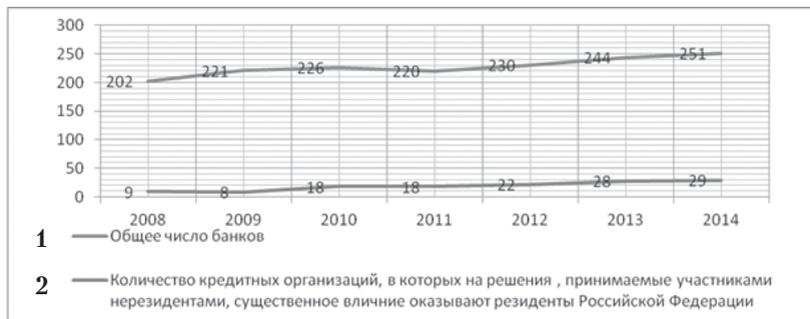

Рис.2 .Количество действующих кредитных организаций с участием нерезидентов в уставном капитале

Банком с иностранным участием признается банк, доля уставного капитала которого принадлежит нерезидентам юридическим или физическим лицам. При этом требуется официальное уведомление Банка России о покупке нерезидентами доли в банке размером от 1 до 10%. Большой пакет требует получения разрешения у Центробанка [3;5]. За последние 7 лет в период с 1.01.2008 по 1.01.2014 количество банков с иностранным участием увеличилось на 24,2%, то есть на 49 банков [4]. Но при этом и увеличилась доля в общем числе банков с иностранным участием кредитных организаций, в которых резиденты оказывают существенное влияние на принимаемые нерезидентами решения. В рассматриваемый период она возросла с 4,5% или 9 банков до 11,5% и 29 банков [2;4].

Международная инвестиционная позиция банковского сектора страны заключается в следующем. Прямые инвестиции в активы на 01.01.2014 составили 12 697 млн. долларов США, что на 7% выше показателя предшествующего периода. По удельному весу кредитов физическим лицам в кредитных портфелях на 01.01.2014 так же выделяются банки с участием иностранного капитала – 34,4% активов. Доля кредитов физическим лицам в их общем объеме по банковскому сектору для банков с участием иностранного капитала составила 21%. Доля вклада в формирование финансового результата банковского сектора для банков с участием иностранного капитала составила 15,1%. Рентабельность активов составила 1,8%, а капитала – 13,1%. Доля в формировании финансового результата доходов от операций с иностранной валютой у банков с участием иностранного капитала возросла до 8,5%. Банки с участием иностранного капитала имеют наибольшую долю чистых прочих доходов среди других групп банков – 10,1% [2;4]. В целом присутствие банков с иностранным участием полезно для российской финансовой системы. Иностраный капитал в банковской

системе России позволяет получить ряд возможностей и преимуществ для экономики в целом. К основным из них относятся:

1. возможность применения зарубежного опыта современных банковских технологий;
2. возможность использования новейших и эффективных методов маркетинга и менеджмента;
3. применение современных методов и инструментов контроля и снижения рисков;
4. значительная надежность банков;
5. возможность привлечения финансовых ресурсов по пониженным процентным ставкам и увеличения конкурентоспособности депозитной и кредитной политики для банков с иностранным капиталом за счет высокого кредитного рейтинга;
6. возможность оказания квалифицированного консультирования и услуг по сопровождению клиентов на международных финансовых рынках.

Одним из наиболее важных факторов способствующих развитию национального банковского сектора является приток иностранного капитала. Наиболее популярными банками с участием 100% иностранного капитала являются Райффайзен и ЮниКредит Банк. Рассмотрим каждый банк подробнее.

Юникредит Банк является одной из крупнейших универсальных кредитных организаций в России с участием 100% иностранного капитала, принадлежащий UniCredit Bank Austria AG, Вена, Австрия. На 01.11.14 банк занимает 9 место в России по величине активов нетто в размере 1 127 257,4 млн. рублей. По размеру чистой прибыли банк находится на 10 месте в стране (10 092,1 млн. рублей). По сумме кредитов физическим лицам в размере 158 158,3 млн. рублей, кредитная организация на 12 месте, при этом основная доля 69,3% приходится на кредиты сроком более трёх лет. А по сумме кредитов юридическим лицам банк занимает 9 место (578 503,9 млн. рублей). Рентабельность активов-нетто равна 1,3% [1;2].

Райффайзен Банк также относится к числу универсальных банков с 100% иностранным участием. Кредитная организация принадлежит к крупному австрийскому банковскому холдингу Raiffeisen. Банк занимает 13 место в России по размеру активов нетто, которые составляют на 01.11.14 года 816 826,1 млн. рублей. По чистой прибыли Райффайзен занимает 6 место в России (15 677,9 млн. рублей). Сумма кредитов физическим лицам равна 200 969,1 млн. рублей, что соответствует 9 месту в России. 75,8% приходится также на кредиты сроком более трёх лет. По сумме кредитов предприятиям и организациям банк уступает Юникредит банку и занимает 10 место в стране со значением 369 031,8 млн. рублей. При этом рентабельность активов-нетто составляет 2,5% [1;2].

Помимо преимуществ участия иностранного капитала в развитии российской банковской системе существуют следующие недостатки:

1. увеличение доли импортной техники и оборудования;
2. подавление отечественных банков-конкурентов;
3. усиление зависимости от других государств;
4. ослабление стимула к проведению национальных НИОКР.

Подводя итог всему вышесказанному, можно отметить, что в настоящее время иностранные инвестиции играют значительную роль в увеличении капитализации российского банковского сектора. Несмотря на выявленные негативные последствия, национальная банковская система нуждается в присутствии зарубежного капитала. Поэтому экономике России необходимо привлекать иностранные инвестиции, в том числе в банковский сектор, совершенствовать законодательную базу прав и обязанностей инвесторов, повышать качество корпоративного управления, способствовать снижению некоммерческих рисков вложений и ускорению перехода на международные стандарты бухгалтерского учета и финансовой отчетности, а так же повышать доверие иностранных партнеров.

Литература:

1. Банки.ру: информационный портал. [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.banki.ru/>
2. Официальный сайт Банка России. [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.cbr.ru>
3. Приказ Банка России от 23.04.1997 N 02-195 (ред. от 17.05.2012) «О введении в действие Положения об особенностях регистрации кредитных организаций с иностранными инвестициями и о порядке получения предварительного разрешения Банка России на увеличение уставного капитала зарегистрированной кредитной организации за счет средств нерезидентов»
4. Статистический бюллетень Банка России № 10 (257). [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.cbr.ru/publ/BBS/Bbs1410r.pdf>
5. Федеральный закон «О банках и банковской деятельности» от 02.12.1990 N 395-1 (в ред. от 01.12.2014) [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.consultant.ru/popular/bank/>

Секция 2: БАНКОВСКОЕ ДЕЛО

АБДУЛОВА Т.Г.

*старший преподаватель
Западно-Казахстанского аграрно-
технического университета имени
Жангир хана г. Уральск, Казахстан*

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Потребительское кредитование в настоящее время является одним из динамично развивающихся направлений банковской деятельности и получило широкое распространение на рынке банковских услуг Казахстана.

Так, в структуре совокупного кредитного портфеля физических лиц на долю потребительских займов приходится свыше 60% всех займов, выданных физическим лицам (Таблица 1).

Таблица 1

**Структура кредитного портфеля физических лиц
за 2011-2013 годы, млрд. тг.**

Наименование	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	Долевое соотношение на 31.12.2013г. в кредитном портфеле физических лиц, %
Всего кредитный портфель физических лиц, в том числе:	2018,5	2530,5	3297,1	100
Потребительские займы	1012,1	1446,3	2241,1	68
Ипотечные жилищные займы	757,7	832,7	891,8	27
Прочие займы	248,7	251,5	164,2	5

Источник: составлено автором по данным НБ РК

Спрос на потребительские кредиты продолжают расти быстрыми темпами. Интенсивному развитию кредитования населения, равно как и расширению географии потребительских кредитов, способствовали в первую очередь следующие факторы:

1. Общее снижение уровня доходности банковских операций. На данном фоне потребительское кредитование характеризуется высоким уровнем доходности при низкой номинальной стоимости кредитов по сравне-

нию с доходностью вложений в другие финансовые инструменты, обладает определенной привлекательностью.

2. Обострившаяся конкуренция на рынке корпоративного кредитования.
3. Увеличение числа жителей, готовых приобрести потребительские товары.

Кредит потребительский – кредит, предоставляемый потребителям товаров и услуг используемый для удовлетворения потребительских нужд; служит средством активизации спроса на потребительские товары и услуги, а также социальной помощи. Кроме того, потребительское кредитование способствует сокращению несовпадения активов и обязательств по срокам погашения, поскольку имеет более короткие сроки погашения, чем инвестиционные корпоративные кредиты. Оно также снижает кредитный риск для банков, имеющих крупные портфели корпоративных кредитов в иностранной валюте, поскольку большинство потребительских кредитов выдаются в национальной валюте [1, с 23].

Реформы и преобразования в экономике Казахстана создали огромную брешь в соотношении потребностей и уровней доходов граждан (График 1).

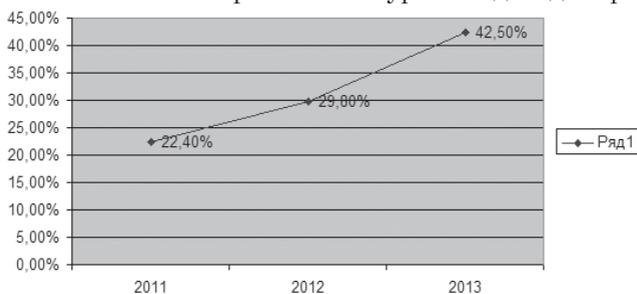

График 1 - Динамика выданных потребительских кредитов к фонду заработной платы за 2011-2013 годы.

Рассматривая качество потребительских кредитов необходимо отметить, что в составе портфеля потребительских займов преобладающую долю занимают займы, по которым отсутствует просроченная задолженность, при этом их доля в 2013г. увеличивалась (График 2).

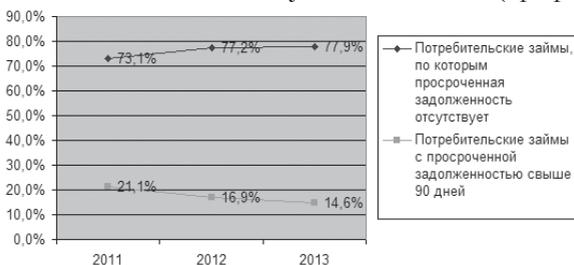

График 2 – Структура качества потребительских кредитов

Данные тенденции обусловлены активным предоставлением банками новых займов, качество которых в целом лучше, чем в докризисный период, в условиях наращивания ссудного портфеля потребительских займов. Но как уже стало известно в последние годы объем потребительского кредитования в Казахстане вырос, в связи с этим у Национального банка РК появилось сомнение по качеству потребительского кредитования населения банками.

По результатам 2013 года отмечается также, с одной стороны, замедление роста портфеля потребительских кредитов банков, специализирующихся в данном сегменте, и с другой стороны, существенное наращивание портфеля потребительских займов за счет концентрации на рознице отдельных банков второго и третьего эшелона.

Данное обстоятельство объясняется ответной реакцией со стороны банков на планируемое ужесточение регуляторных требований, направленных на ограничение прироста потребительских займов в ссудном портфеле банков. Однако по масштабам кредитования группа банков, специализирующихся на предоставлении потребительских займов, лидирует. Они являются основными игроками на рынке потребительского кредитования, активно кредитуют население. Наряду со средними и мелкими банками крупные банки также увеличивают свою долю в сегменте потребительского кредитования.

Так, тройка кредиторов первого эшелона (по официальной статистике, на эту группу приходится почти 50% ссудного портфеля от всех БВУ РК) держит в своем агрегированном портфеле всего 9% потребительских кредитов [1, с 28].

На фоне роста потребительских займов отмечается в большей степени повышение доли беззалоговых потребительских займов среди банков с агрессивной потребительской политикой, что несет в себе риски ухудшения качества ссудного портфеля в будущем в случае наступления дефолта физических лиц. При анализе вероятности дефолта розничных заемщиков отмечается прямое влияние на показатель со стороны потребительских займов. Основная доля риска сфокусирована в банках с агрессивной розничной политикой. Доля потребительских займов в данной группе банков составляет более 70%, из которых 83% являются необеспеченными, т.е. в случае наступления дефолта заемщиков, в среднем, потери у банков с агрессивной политикой составят порядка 94,0% [2, с 54].

Так, финансовый регулятор страны настораживает скорость выдачи кредитов банками второго уровня и возможностей ухудшения качества потребительского кредита, в связи с чем были приняты соответствующие меры. Во-первых с 1 февраля 2014 года в каждом банке ежегодный прирост потребительских займов не должен превышать 30%. Вторая мера заклю-

чается в том, чтобы показать отношения объема платежей по кредиту к доходу конкретного заемщика не превышал 50%. Третья мера-коэффициент достаточности капитала, взвешенный по степени риска для беззалоговых кредитов, планируется с 75% до 100%.

Литература:

1. Джакупова А.И. Современное состояние и проблемы потребительского кредитования в Республике Казахстан / А.И. Джакупова // Транзитная экономика. - 2014. - № 1(97). - С. 23-32.
2. Отчет о финансовой стабильности Казахстана.- 2013г.
3. Официальный сайт Национального Банка Республики Казахстан // <http://www.nationalbank.kz>

БОЙЧЕНКО В. М.

*аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м. Суми, Україна*

АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ ЗМІН В АКТИВАХ ТА ПАСИВАХ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Одним із основних фінансових показників, який характеризує банківську систему, є відношення між активами та пасивами банків. Проаналізуємо динаміку зміни цього відношення протягом 6 років з 2008 р. по жовтень 2014 р., період, що носить посткризовий характер. Дана залежність представлена на рис. 1.

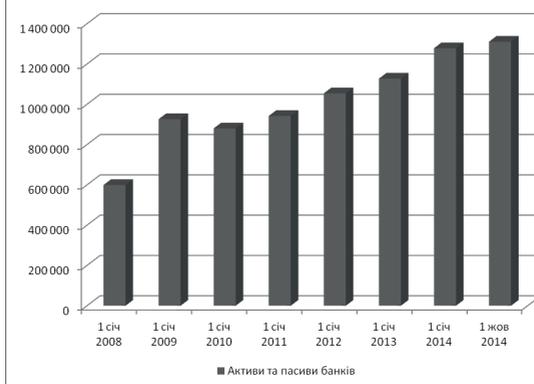

Рисунок 1 – Динаміка зміни активів та пасивів банківської системи України за період 2008 – 2014 рр. [1]

Як бачимо, 2009 р. відзначився значним стрибком по відношенню до 2008 р., який пройшов під гаслом світової економічної кризи. Після 2009 р. активи та пасиви банківської системи України дещо зменшилися, але поступово почали знову наростати. У 2014 р. бачимо також більш різке зростання активів і пасивів, яке продовжується протягом 10 місяців цього року.

Питома вага основних засобів і нематеріальних активів у структурі активів сама по собі не є однозначно позитивною чи негативною ознакою фінансової стабільності банківської установи, проте, аналізуючи показники діяльності банку, доцільно враховувати низьку ліквідність основних фондів даного призначення, принаймні тривалий термін їх реалізації. Середнє значення цього показника для всієї банківської системи станом на початок 2013 р. становило 3,5 %. Протягом 2013 р. загальні активи банків України зросли на 11,1 %, це збільшення відбулося за рахунок активів переважно в національній валюті.

В розрізі активів банківської системи України спостерігається зростання майже за всіма активними статтями, за виключенням готівкових коштів та банківських металів, коштів в Національному банку України (НБУ), кореспондентських рахунків, що відкриті в інших банках. Скорочення саме за цими статтями відбулося протягом 10 місяців з початку 2014 р. Це можна пояснити нестабільною ситуацією із курсом гривні, а також слабким золото-валютним забезпеченням зі сторони НБУ. Стосовно пасивів, то тут протягом 2014 р. спостерігається скорочення майже за всіма статтями, крім коштів суб'єктів господарювання. Таку картину частково можна пояснити попередніми причинами, які створили вкрай ненадійне середовище для вкладників.

Абсолютний розмір власного капіталу банківської системи є одним із головних показників фінансового стану і надійності банків. Так, протягом 2013 р. власний капітал банківської системи України виріс на 14, 7 млрд. грн. або на 9,5 %. Щодо питомої ваги власного капіталу в пасивах банку, то вона практично не змінилася. Підтвердженням негативної тенденції в активах та пасивах банківської системи України є негативні значення рентабельності капіталу та активів. Відносно дохідної та витратної частини банківської системи України, то доходи за цей рік стали значно поступати-ся витратам банків.

Як висновок, можна сказати, що банківська система України на сучасному етапі свого розвитку переживає досить складний і нестабільний період. Комерційні банки не можуть повноцінно виконувати свої функції, тому частина із них буде підлягати ліквідації або реорганізації.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control>.

СЕРДЮК Л.В.

*доцент кафедри банківської справи
Харківського інституту банківської справи УБС НБУ
м.Харків, Україна*

ЛОГВИНОВА А.А.

*студентка 6 курсу
Харківського інституту банківської справи УБС НБУ
м.Харків, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРІОД 2008–2014 РР.

Найважливішою ланкою всієї банківської системи України та емісійним центром держави виступає її Національний банк. Він здійснює єдину державну політику в сферах грошового обігу, кредиту, валютного регулювання та зміцненні національної грошової системи. Загалом центральний банк координує діяльність банківської системи і несе відповідальність за проведення монетарної політики.

У Законі “Про Національний банк України” зазначено, що головною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України, але він виконує і ряд інших функцій, що забезпечують виконання основної мети його діяльності. Відповідно до «Основних засад грошово-кредитної політики», розроблених Радою Національного банку України ця мета полягає в тому, що центральний банк визначає та здійснює грошово-кредитну політику і виступає як кредитор останньої інстанції для банків та організовує систему рефінансування [1].

Процентна політика має широке значення і не зводиться тільки до встановлення відсотків за операціями. Згідно наведеного визначення у «Положенні про процентну політику Національного банку України» вона містить і рекомендації, на які орієнтуються банки при встановленні відсоткових ставок за пасивними та активними операціями, для реалізації державного впливу на фінансовий стан суб'єктів господарювання та забезпечення стабільності національної валюти. Отже, можна зробити висновок, що процентна політика бере участь у всіх відносинах, на які впливають відсоткові ставки як в економіці так і соціальній сфері, а тому саме її можна назвати окремим напрямком грошово-кредитної політики [2].

Згідно з дослідженням Шаринської О., конкретний механізм регулювання облікової ставки, як головного індикатора на грошово-кредитному ринку, зумовлює певну дію та наслідки для країни, зокрема:

• збільшення облікової ставки призводить до підвищення ціни грошей. Таким чином відбувається обмеження попиту на кредити центрального банку банками другого рівня, а також обмежуються їх можливості щодо кредитування різних економічних суб'єктів. В свою чергу, це є причиною підвищення процентних ставок за виданими кредитами та зниження попиту суб'єктів економіки на кредити загалом;

• зменшення рівня облікової ставки сприяє поживленню ділової активності та економічному зростанню, а саме зростають обсяги надання кредитів центральним банком іншим банкам. А отже, розширюється їх ресурсна база і, як наслідок, відбувається зниження процентних ставок за кредитами та, відповідно, зростає попит з боку господарюючих суб'єктів на банківські кредити [3, с. 15].

Аналізуючи річні звіти Національного банку України за період 2008-2013 років на рисунку 1.1 спостерігаємо загальну динаміку зміни основних процентних ставок протягом 2008-2013 років.

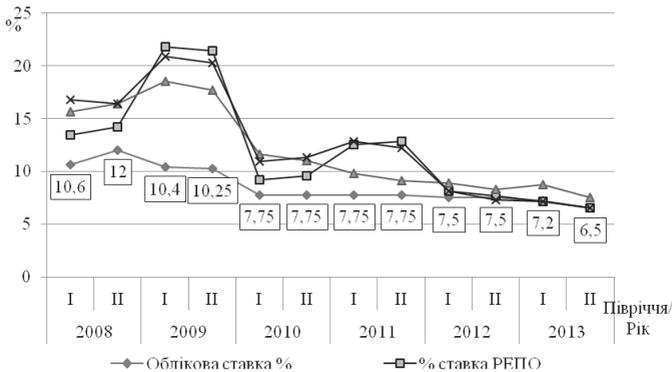

Рисунок 1.1 – Динаміка процентних ставок НБУ у 2008-2013 рр., %

Облікова ставка Національного банку України є одним з монетарних інструментів. Він є орієнтиром щодо вартості залучених та розміщених грошових ресурсів, який встановлює Національний банк України для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку.

Облікова ставка є базовою процентною ставкою, початковим пунктом формування процентних ставок за іншими операціями з рефінансування банків. У цьому ми можемо переконатися, звернувшись до рис.1.1.

Аналіз динаміки облікової ставки в Україні змінювався, відповідно до тенденцій загального розвитку економіки країни. В другій половині 2008 року простежується тенденція до збільшення облікової ставки і на даному етапі вона досягає максимального свого значення за аналізований період. З 2010 по 2013 роки спостерігається незначна динаміка зміни облікової

ставки. Її значення було в межах від 7,75 % до 6,5%. Зміни процентного значення облікової ставки представлені на рисунку 1.2.

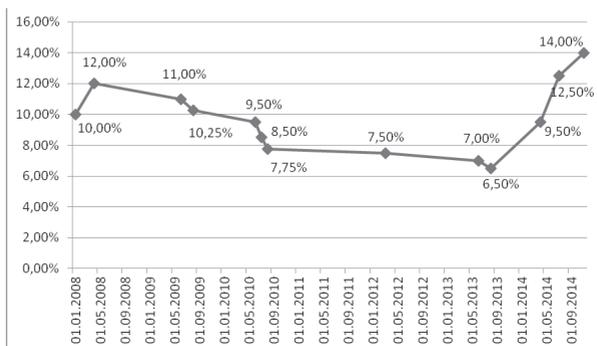

Рисунок 1.2 – Динаміка облікової ставки НБУ за 2008-2014 рр., %

За вище наведеними даними можна проаналізувати ситуацію, що склалась конкретно протягом 2008-2014 років.

Як зазначає Лобозинська С., процентна політика НБУ в 2009 році проводилась з метою утримання вартості грошей на позитивному рівні щодо інфляції з метою стимулювання повернення вкладів у банківську систему. Відповідно до зниження інфляційного тиску НБУ корегував свої відсоткові ставки. Зокрема, протягом червня–серпня 2009 р. двічі знижував облікову ставку (з 15.06.2009 р. розмір облікової ставки знижено з 12 до 11 %, а з 12.08.2009 р. – до 10,25 % річних). На зазначеному рівні облікова ставка протрималась десять місяців, а вже 08.06.2010 р. Правління НБУ знизило її до 9,5 %, а з 08.07.2010 р. – до 8,5 % [5, с. 383]. Згодом, 10.08.2010 р., облікова ставка опустилася до рівня 7,75 % [5, с. 383].

У 2010 році Національний банк України здійснював збалансовану грошово-кредитну політику. Вона спрямовувалась на створення стимулів, з одного боку, для покращення ситуації реального сектору економіки та, з іншого, щоб запобігти формуванню постійних ризиків щодо стабільності національної валюти. Процентна політика Національного банку України в 2010 році проводилась з метою забезпечення рівноваги грошово-кредитного ринку, запобігання розбалансованості на валютному ринку та підтримки нормального рівня процентних ставок з урахуванням рівня інфляції. Протягом 2010 року облікова ставка Національного банку України знижувалась три рази і була встановлена на рівні 7,75 % річних.

Передумовами зменшення в 2010 році облікової ставки стали такі процеси: збільшення ВВП, обсягів виготовленої промислової продукції, профіцит зведеного сальдо платіжного балансу.

В 2011 році Національний банк України зберігає облікову ставку на тому ж рівні – 7,75 %.

Починаючи з 2012 року облікова ставка НБУ дорівнює 7,5 %. А найнижчий рівень облікової ставки протягом досліджуваного періоду характерний саме для 2013 року. *Процентна ставка досягла рівня 6,5% річних з 13.08.* Це пов'язано зі стабілізацією економічних процесів в Україні та скороченням інфляції. Такий рівень облікової ставки досить позитивний і для банків, і для фізичних та юридичних осіб також, тому що кредити стають дешевшими і це в свою чергу призводить до залучення більших обсягів коштів у галузі реального сектору економіки.

З 15 квітня 2014 року облікова ставка НБУ досягла позначки 9,5%, звісно це пов'язано з економічним становищем держави на сьогодні. Тобто з прискоренням інфляційних процесів, проявом кризових явищ та необхідністю мобілізувати більшу кількість грошових ресурсів у центральному банку. Погіршення економічної ситуації призвело до підвищення облікової ставки до 14%.

Рішення Національного банку України щодо зміни процентних ставок показує негативні тенденції ринку грошово-кредитних ресурсів та значить можливе потенційне збільшення ціни на грошові ресурси, відображає збільшення ставок на фінансовому ринку взагалі.

Зміна рівня облікової ставки є більше сигналом для економіки, аніж прямо впливає на неї. Збільшення рівня облікової ставки зумовлює збільшення загального рівня ставок на міжбанківському ринку, збитковість від державних цінних паперів, збільшення рівня ставок по кредитах та депозитах. Необхідність мобілізувати більшу кількість грошових ресурсів Національним банком призводить до зменшення ліквідності банківської системи. А це, в свою чергу, і є головною причиною збільшення ставок.

Отже, слід зазначити, що процентна політика, як інструмент грошово-кредитної політики є адекватним умовам ринкової економіки. Оцінюючи ефективність процентної політики, варто відзначити, що вона є досить гнучким інструментом регулювання.

Як бачимо, процентна політика в Україні має свої недоліки. Щоб процентний канал механізму грошово-кредитного регулювання в нашій країні мав більшу ефективність слід удосконалити його елементи. Вдосконалення та зміна акцентів у самих механізмах грошово-кредитного регулювання Національного банку України дасть змогу покращити дієвість процентного каналу і буде сприяти активізації кредитного фінансування економіки України і в наслідок цього забезпечить стабільний розвиток економіки України.

Висновок: Динамічний аналіз рівня процентних ставок за період 2008-2014 рр. свідчить, що в діях центрального банку чітко простежувалася тенденція до здешевлення кредитних ресурсів до 2013 року. Національний банк України в цей період зменшував облікову ставку як головного індикатора на грошово-кредитному ринку для активізації процесів на грошово-кредитному ринку та стимулювання кредитної діяльності банків. Але у зв'язку з теперішньою не

стабільною ситуацією в Україні облікова ставка значно зросла, що відповідно є причиною збільшення ставок по рефінансуванню банків.

Отже, вплив процентної політики Національного банку на реальний сектор економіки є значним, тому процентна політика повинна бути спрямована на забезпечення формування умов для зниження реальної вартості кредитів. В той же час динаміка відсоткових ставок за депозитами та за кредитами значним чином буде залежати також від ринкових очікувань та подолання структурних диспропорцій розвитку. Це потребує вживання заходів, узгоджених з усіма гілками влади, у напрямі макроекономічної стабілізації та вдосконалення законодавства із захисту прав споживачів фінансових послуг та кредиторів, покращення інвестиційного клімату й поліпшення судової практики при розгляді кредитних спорів.

Література:

1. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : закон України від 20.05.1999 р. №679 – XIV – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про затвердження положення про процентну політику Національного банку України [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.08.2004 р. № 389. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z1092-04>.
3. Шаринська О., Облікова політика як інструмент грошово - кредитного регулювання цінової стабільності [Текст] / О. Є. Шаринська // Вісник Української академії банківської справи. – 2005. – № 1. – С.15-23.
4. Динаміка облікової ставки НБУ в 2005-2014 рр. // Вісник Національного банку України. – 2014. - №1.
5. Лобозинська С., Особливості реалізації процентної політики Національним банком України [Текст] / С.М. Лобозинська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2013. – № 769. – С.380-386.

МАЛИШ Г. А.

*аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м. Суми, Україна*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІЛІАЛЬНОЮ МЕРЕЖЕЮ БАНКУ

На сьогодні скорочення та реорганізація філіальної мережі банків в Україні є об'єктивним процесом. Така ситуація в значній мірі пояснюється прагненням банків скоротити свої витрати, відсутністю достатньо прибуткових напрямків розміщення ресурсів банків, банкрутством банків у кризовий та післякризовий періоди, впровадженням дистанційних технологій обслуговування клієнтів, нестабільною соціально-економічною ситуацією в країні

тощо. В таких умовах актуальним стає питання про налагодження ефективної роботи філіальної мережі банків та оптимізацію процесу її управління через впровадження необхідних методик.

Зважаючи на актуальність окресленої тематики, необхідним є дослідження особливостей управління філіальною мережею банку в умовах постійної оцінки та аналізу продуктивності її структурних одиниць та розробка відповідної методики в цьому аспекті.

На даний момент можна цілком стверджувати, що використання класичних структурних підрозділів банків втрачає свою популярність, що відображається на динаміці зміни обсягів філіальної мережі банків у країнах Європи та в Україні зокрема. Так, у післякризовий період філіальна мережа банків скоротилася в Італії на 3,1 %, Іспанії – на 4,9 %, Греції – на 5,7 %, Німеччині – на 8 %. Щодо України, то кількість філій банків скоротилася на 1,1 % [1].

За результатами опитування, проведеного міжнародною аудиторською компанією KPMG [2], серед 2000 роздрібних банківських клієнтів Великобританії, де кількість банківських філій скоротилася на 5 % за період 2009–2012 рр., було визначено наступні напрямки розвитку філіальної мережі банківського бізнесу:

- підтримка роботи філіальної мережі банку на ефективному рівні, її внесок в розвиток сили бренду банку, залучення нових клієнтів та більш комплексні продажі можуть бути реалізовані лише шляхом детального дослідження структурної базової вартості філіальної мережі через розробку низьковитратних філій, формування та використання відповідних стратегій міграцій;
- зростання популярності використання цифрових технологій варто сприймати не як загрозу для філіальної мережі, а як стимул для підтримки і розвитку різних типів філій та відділень і способів реалізації різних потреб клієнтських груп;
- для того, щоб підвищити конкурентоспроможність філій банку, необхідно провести ряд заходів для налагодження кореляції своїх мереж із потребами клієнтів та сприяти зростанню економічної ефективності кожного із форматів відділень.

Для організації злагодженої роботи філіальної мережі банку в сучасних умовах необхідною є розробка методики, яка б дозволяла управляти філіальною мережею банку в умовах постійної оцінки та аналізу продуктивності діяльності філіальних одиниць. Зокрема, дана методика має включати наступні ключові етапи:

- 1) аналіз клієнтських переваг;
- 2) визначення потенційного доходу філіальної мережі, яка діє в певному регіоні, а також у межах країни в цілому;
- 3) оцінка продуктивності роботи окремої одиниці філіальної мережі банку;

- 4) бенчмаркетинг виробничих потужностей філіальної одиниці банку;
- 5) визначення новітніх форматів роботи для існуючих та нових філіальних одиниць;
- 6) визначення стратегії міграції каналів філіальної мережі;
- 7) тестування-дослідження-впровадження.

Відзначимо, що запропоновану методику до управління філіальною мережею банку в умовах постійної оцінки та аналізу продуктивності структурних підрозділів можна використовувати для банків різних груп. Впровадження цієї методики банками дозволить оптимізувати процес управління їх філіальною мережею, в тому числі визначити доцільність функціонування або перспективні напрямки розвитку та модернізації тієї чи іншої філії банку.

Література

1. Офіційний Інтернет-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
2. There is life in the branch yet [Electronic resource] / KPMG. – Access mode: <http://www.kpmg.com>.

СУЛТАНОВА З.Х.

И.о.доцента кафедри «Учет и финансы» Западно-Казахстанского аграрно-технического университета им.Жангир хана г.Уральск, Республика Казахстан

СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА КРЕДИТОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

На сегодняшний день кредитование является одним из приоритетных направлений деятельности банков второго уровня. Это подтверждает стабильная динамика объемов кредитов, выданных банками второго уровня. Анализ официальных статистических данных Национального банка Республики Казахстан[1, с.42-69], показывает, что современное состояние рынка кредитования физических лиц в Казахстане выгладить следующим образом, общий объем выданных кредитов, в 2013 году в сравнении с 2011 годом увеличился на 44,48%, в том числе кредиты небанковским юридическим лицам – на 27,43% и кредиты физическим лицам – на 116,14%. Средняя ставка вознаграждения по выданным кредитам возросла на 0,2%. В структуре выданных кредитов преобладают кредиты, выданные в национальной валюте, подавляющая их часть выдана небанковским юридическим лицам. Низкая доля кредитов физическим лицам подтверждает актуальности совершенствования кредитования данного сегмента кредитного рынка.

Для анализа основных тенденций на рынке кредитных банковских услуг все большую значимость приобретают методы исследования качественных параметров спроса и предложения кредитных ресурсов. В рамках анализа нами были использованы результаты анкетного обследования БВУ «Состояние и прогноз параметров кредитного рынка», осуществленного НБРК в апреле 2014 года[2, с.1-5]. При этом всесторонне оценивались следующие факторы: - спрос и предложение кредитных ресурсов; - риски банков, при рассмотрении кредитных заявок; - ожидания развития рынка кредитования; - политику ценообразования и неценовых параметров, учитываемых при выдаче кредитов; - политика управления рисками. Анкетой были охвачены все имеющиеся банки второго уровня.

Особый акцент в анкетах сделано в пользу физических лиц. Отмечено, что больше половины респондентов указывают на изменение спроса на кредитные продукты БВУ. 10 % всех опрошенных БВУ считают, что спрос на ипотечные кредиты уменьшился, 46,67% - что спрос на данный вид кредитов остался стабильным и 43,33% отмечают увеличение спроса.

Наибольшее изменение спроса на кредиты со стороны физических лиц наблюдается в банках, не входящих в пятерку крупнейших и в банках с иностранным участием, изменение спроса в которых зачастую выше, нежели в остальных группах. Влияние на изменение их спроса оказались в корреляционной зависимости от рынка развития недвижимости, и покупательной способности потребителей.

На вопрос анкеты «Как вы оцениваете желание вашего банка предоставлять кредиты физическим лицам за прошедшие 3 месяца (в настоящий момент по сравнению с периодом 3 месяца назад)?» - оставили на прежнем уровне, по потребительскому кредитованию 59,38%, по ипотечному кредитованию 66,67% опрошенных банков. 6,66% банков считают, что их желание выдавать ипотечные кредиты уменьшилось. Следует отметить банки с иностранным участием проявляют активное желание кредитовать физические лица (45,45% всех положительных ответов составили по ипотечному кредитованию и 61,54% по потребительскому кредитованию). В свете этих обстоятельств казахстанским банкам необходимо пересмотреть свои маркетинговые стратегии в отношении физических лиц.

Кредитная политика наших банков в отношении физических лиц осталась на прежнем уровне, 93,33% банков не меняли свою политику применительно к ипотечному кредитованию и 78,13% в отношении потребительского кредитования.

Банки с иностранным участием так же не изменили свои условия ипотечного и потребительского кредитования физических лиц. Небольшие изменения произошли в сторону увеличения и ужесточения цены ипотечных кредитов, и увеличению размера первоначального взноса. Сокраща-

ются максимальные сроки кредитования, и увеличивается комиссия. Происходит ужесточение требований по залоговому обеспечению ипотечных кредитов. Банки отмечают увеличение риска изменения стоимости залогового обеспечения по потребительским кредитам.

Результаты опроса банков подтверждают позицию казахстанских ученых, занимающихся исследованиями вопросов кредитования физических лиц. Банки, пользуясь спросом со стороны населения на кредитные продукты и их потребность в жилье, «снимают сливки» обеспечивающие им стабильный процентный доход, при этом, практически не осуществляя позитивных изменений на данном рынке. Риски существующие в данном секторе кредитования физических лиц переносят на своих клиентов. Все эти обстоятельства требуют совершенствования системы кредитования физических лиц.

Таким образом, проблемы кредитования физических лиц в РК можно разделить, на два сегмента. К первому следует отнести кредиторов, ко второму заемщиков.

Банки (кредиторы) должны; оценить кредитоспособность заемщика; достоверность представленной заемщиком информации; проблему фондирования активных операций; эффект масштаба.

При этом оценка кредитоспособности заемщиков - физических лиц, для банков, выходит на первый план. При выдаче кредита имеющиеся скоринг-методики совершенствуются и оптимизируются, с целью исключения неблагонадежных плательщиков и уменьшения риска человеческой ошибки. В дополнение к скоринг-методикам улучшается взаимодействие банков с ТОО «Первое кредитное бюро» имеющей базы данных заемщиков, не расплатившегося по своим обязательствам в других банках. Заемщики довольно часто пытаются прибегать к недобросовестным методам получения кредитов, подделывая справки о доходах, пытаясь изменить свои анкетные данные. Все это приводит к повышению кредитных рисков и, как следствие, к возрастанию ставок по предоставляемым продуктам. Другая проблема - это недостаток средств для совершения активных операций. Стабильный рост кредитного портфеля банков побуждает их быть готовыми к постоянному поиску источников для финансирования столь прибыльного направления деятельности. Наконец, при увеличении темпов развития филиальной сети, точек продаж и кредитования происходит существенное снижение качества предоставляемых услуг. В этой связи банкам следует изначально подготовить необходимые инструменты при увеличении масштабов деятельности: IT-системы, качественный персонал, эффективные системы управления процессами.

Для заемщика основными проблемами являются: качество обслуживания клиентов; стоимость кредитования; инфраструктурные проблемы.

Качество обслуживания клиентов включает единичные, но все же имеющие место недостатки работы, а именно некомпетентность сотрудников, проблемы со связью, затрудняющие оперативное принятие решений по кредитным процессам. В погоне за клиентом банки иногда подбирает персонал по критериям коммуникабельности, дружелюбности и способности продать товар. В качестве еще одной проблемы считаем необходимым отметить качество работы call-центров, которые зачастую загружены с 10 до 18 часов, то есть практически весь рабочий день. Банки, исходя из принципа экономии, отказывая в увеличении штата call-центра, не просто теряют потенциальных кредитов, но и демонстрируют неготовность к эффективной обратной связи. Проблема стоимости кредитования остается актуальной, равно как и проблема финансовой неграмотности и беспечности клиентов. Положительные изменения в данном вопросе, на наш взгляд, могут произойти лишь с изменением мышления заемщиков, после того, как они научатся выбирать кредитные продукты и находить альтернативу. Инфраструктурные проблемы наиболее остро стоят перед региональными потребителями банковских услуг. Клиенты, получившие кредит в банках и проживающие не в областном центре, несут дополнительные расходы, поскольку вынуждены приезжать в город.

Таким образом, казахстанским банкам, следует часть рисков существующие в секторе кредитования физических лиц, взять на себя что будет совершенствовать системы кредитования.

Банкам необходимо совершенствовать мышление заемщиков через создания новых эмоциональных ценностей связанных с взаимоотношением банка с клиентом, что, несомненно, повысит качество предоставляемых услуг.

Литература:

1. Статистический Бюллетень / Национальный банк Казахстана. – 2014. – № 10 (170). – С. 42-69.
2. Республика Казахстан. Национальный банк Казахстана. Обследование банков второго уровня «Состояние и прогноз параметров кредитного рынка» [Электронный ресурс]. – 2014 – Режим доступа: nationalbank.kz. – Дата доступа: 16 ноября 2014 г.

Секція 3: МЕНЕДЖМЕНТ

Байдаченко Р.М.

*Студент Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету
М. Вінниця, Україна*

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність. Проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальним питанням. Сучасний етап розвитку економіки України висуває якісно нові вимоги до управління конкурентоспроможністю підприємств.

Умови формування ринкових відносин в Україні, які характеризуються динамічністю зовнішнього середовища, зниженням платоспроможності населення, загостренням конкурентної боротьби, підвищенням рівня комерційного ризику, тяжким фінансовим станом більшості підприємств потребують пошуку нових способів виживання підприємств та забезпечення їхнього ефективного функціонування. У зв'язку з цим виникає необхідність у вдосконаленні управління конкурентоспроможністю підприємства шляхом використання сучасних принципів менеджменту, маркетингу, забезпечення стратегічного підходу до їхньої діяльності. З вищесказаного можна зробити висновок про те, що проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальним питанням, вирішенню якого і присвячується дана робота.

Постановка проблеми. Мета цієї статті полягає в тому, щоб з'ясувати сутність конкурентоспроможності підприємства, її значення та види, проаналізувати основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства, ознайомитися, та визначити стратегій конкурентної боротьби підприємства в залежності від цілеорієнтації підприємства та надати рекомендації підприємствам стосовно управління конкурентоспроможністю.

Результати дослідження. В сучасних умовах господарювання та жорсткої конкуренції виникає питання не тільки виживання, але і розвитку підприємства. Здатність витримувати вплив таких факторів характеризує конкурентоспроможність підприємства [3]. Цей умовний показник розглядають на різних рівнях діяльності підприємства: області, галузі, країни тощо.

М. Е. Портер вважав, що конкурентоспроможність – це порівняльна перевага по відношенню до інших фірм [7, с.76], здатність суб'єкта ринкових відносин виступати на ринку на одному рівні з присутніми там аналогічними конкуруючими суб'єктами. На нашу думку, це визначення є не повним, адже метою кожного підприємства є здобуття максимального прибутку, більшого, ніж у конкурента. Крім цього важливим є не тільки досягнення, а й збереження максимального прибутку і зайнятої ніші.

Така характеристика, як конкурентоспроможність підприємства, не є оцінкою його стану в аналітичному плані, а є показником, який потребує ефек-

тивного та оперативного управління – сукупності заходів, що спрямованні на постійне покращення товару чи послуги, постійне стимулювання та нарощування збуту, покращення сервісу, розробка та комерціалізація інновацій [2].

Ми вважаємо, що система управління конкурентоспроможністю підприємства буде найефективнішою тоді, коли вона підкріплюється мотивацією працівників, тому що найбільший ефект синергії досягається за участю людського ресурсу як одного з елементів взаємодії.

Крім цього, підприємству слід знайти баланс між агресивним наступом на ринку та заходами з закріплення на ньому, опираючись на аналіз слабких та сильних сторін конкурентів. Потрібно комбінувати вдосконалення продукції, покращення сервісу, агресивне захоплення ринку, розвиток уже існуючих каналів збуту та партнерських відносин, активну інноваційну та інвестиційну діяльність та постійний моніторинг ринку та конкурентів.

Отже, проблема конкурентоспроможності за сучасних умов має нагальний характер, адже кризові умови – негативні для всіх, тому потрібно намагатися не тільки вижити, а і використати проблеми конкурентів для їх усунення з ринку. Конкурентоспроможність підприємства характеризує його всі сторони в цілому, виділяючи, насамперед, сильні, дозволяє оцінити його поточний стан, спрогнозувати майбутній розвиток, проаналізувати необхідність змін для підвищення цього рівня, визначити різні альтернативні варіанти управлінських рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнаут І.П., Дослідження підходів щодо дефініції конкурентоспроможності підприємства // Інноваційна економіка. – 2012. – №3. – с. 111-114
2. Кириченко Л., Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства// Вісник КНТЕУ. – 2009. – №1. – с.62 – 67
3. Смирнов Є. М., Визначення та класифікації основних видів конкурентоспроможності підприємства// Європейський вектор економічного розвитку. –2010. – № 2. – с. 190 –198
4. Клименко С.М., Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 527 с.
5. Котлер Ф. Маркетинг. Менеджмент.- СПб.: Питер, 2000. – 752с.
6. Нефедова О.Г. Ефективність і конкурентоспроможність підприємств / О.Г. Нефедова // Культура народів Причорномор'я. – 2005. – № 62. – С. 36–39.
7. Портер М. Е. Стратегія конкуренції / М. Е. Портер; [пер. з англ. А. Олійник, Р. Спільський]. – К.: Основа, 1997. – 390 с.
8. Райс Эл, Траут Дж. Маркетинговые войны. – СПб: ЗАО Издательство «Питер», 2003.
9. Рубин Ю.Б. Теория и практика предпринимательской конкуренции / Ю.Б. Рубин. – М.: Московская финансово-промышленная академия, 2004. – 572 с.
10. Томпсон М.Л., Артур, А., Стрикленд III, А., Дж. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е издание: Пер. с англ. – М.: ИД «Вильямс», 2002.
11. Фатхутдинов Р.А. Стратегическая конкурентоспособность: учебник / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Экономика, 2005. – 504 с.

BOGUNEC E.A.

*Student of Moscow State University of Economics, Statistics and Informatics
(MESI)
Moscow*

INFLUENCE OF EDUCATIONAL INSTITUTE ON LABOR MARKET FORMATION IN RUSSIA

System of education of each state is very individual (due to mentality, setup of values, historical factors) - all this we can see in compare of USA and Japan. Individual approach and collective. That's why idea of creation of universal education system is unreal. We have specific situation in Russian education system but it has great influence on labor market situation.

Education system with good structure is a first step to supplement of necessary qualification basis of specialists. But many countries hurry up to take foreign successful experience. They try to reach unification in education and forget about individual features and characteristics signing up different pacts about cooperation in educational sphere. Russia stood on a way of foreign experience adaptation in educational sphere and that is the main reason why a lot of aspects stay unsolved or not developed. These factors slow down moment of full scale result. In our country educational system is not so oriented on practice like in Germany, which can be described as leader in educational standards. We face such problem as combining practice and education on full-time form and problem in equality of theoretic knowledge and practical experience.

Let's analyze official statistics of youth unemployment which was published on Rosstat. Author sees the main problem in unstable policy in education sphere (report period - august 2014). In general number of registered unemployment at the end of 2014 relative segment of youth occupies in general 28,2%, in this number

- Teenagers - 4,6%
- 20-24 years old - 23,7%

High rate of youth unemployment is noticed by state HR departments for a long time. In general number of unemployed same categories stands for 23,4% and 13,3%. In comparison with previous reporting period youth unemployment rise on 0,4 and 0,1 percent points. And ratio of unemployed among teenagers (15-24 y.o.) higher than same ratio among older people (30-49 y.o.) on 3,7 percent.

Due to information of British company QS (Quacquarelli Symonds) and "Social navigator" of MIA "Russia Today" only MGU participate in international ratio of 200 best universities. MGU strengthen its position this year (moved

from №120 up to №114). This rating contained 800 positions for the first time, when information were gathering and there were 21 russian universities, which included 4 from St. Petersburg. We also must have into consideration, that this universities is situated everywhere in Russia, not only in capital, as we can think.

It is necessary to note that 67% of higher educational facilities from this list located in USA. This country become a leader in providing higher education services. Second place stands for UK - it has 26% in this market. And it is interesting that 40% of higher educational facilities can strengthen their position in this rating by improving main criteria of effectiveness for example that ones which was rated - scientific reputation, reputation among employers, ratio of professors and students, share of foreign professors and students and scientific quotation of professors.

From author's point of view these criteria is the key ones in definition of education effectiveness because:

- home and foreign professors help us in comparison of studying one definite professional discipline;
- ratio of professors and students is necessary for process control and not only in quantity indicator, but also in quality - in Russia most professors have only theoretic basis, falling deep into terminological education, but students like practice more because they can share their experience in interesting way and show the most interesting moments for their professional start;
- Scientific quotation - in Russia most scientific articles that publishes in outsider scientific periodicals in author's opinion aimed to theoretical description of research objects and we have a full loss of innovational mean of science. In other words, definitions of analysis and synthesis nowadays applies only to information processing, but not to independent research process aimed to innovation;
- Reputation among employers - very necessary criteria, but for Russia is vice versa, because university reputation is not equal to qualification and professional level of its alumni.

We should pay attention to rating of MIT and its indexes aren't absolute, but it is a leader for 2 years and the most weak spot of MIT is in "share of foreign students" - 95,6 out of 100. It is necessary to note that the other two universities indexes in this sphere are higher, especially in Imperial College in London, but the average score are lower. Politic of universities can't take into consideration all aspects in this sphere, but can offer only competitive advantage - that's why MGU is the only Russian university in top 200 of best world universities and the best university in Russia.

In September 2014 conducted a survey of university graduates to identify how many of them work in the specialty. We can notice that popularity of

profession doesn't depend on level of salary so strong (from economical point of view excess in demand allows employers shorten salary level). Little demand or higher level of salaries are normal for professions which require not only qualification, but also knowledge (e.g. IT sphere, programming). It is necessary to highlight fact that alumni which cannot get a job by specialty occupies places for studying students, so we have a great percent of unemployed at the age of 15-19 years old and this don't allow to accumulate necessary competence basis.

We can say that professional education cannot give you the guarantee alumni 100% employment in their professional sphere, so we face another problem – re-qualification of employee with the help of commerce structures. From general number of respondents share of employed by profession, which they gained in university is 15,15% and this number can be cut, especially if we take into consideration that possibility of employment after medical university for example is near 85-90%.

It is necessary to highlight main courses of youth employment policy in Russia:

- There are many educational programs by change, grants, but they are financing by interested organizations, especially by big companies. Government financing only budget places in universities, but they are still shortening;
- Professional exhibitions, forums and conferences as a way to search talents;
- One course, which is the most perspective and can be used as a start for young people in business – is start-ups. They oriented on innovative development of business;
- Practice in commercial companies.

Now we need to take a more detailed look on the last course in order to identify possibilities of young people in their professional development:

- In general, all probations are planning for 3-month period or more in 2/2 or 5/2 mode full time.
- Probations can be seasonable, all year round, with or without payment (taking into consideration that students have free time in summer and ready to make some money).
- Depending on professional sphere workday can be variable from eight to twelve hours a day, so that is very tiring and exclude the opportunity to combine work and full-time studying, but many companies give flexible schedule and payment for result, not time payment.
- Salary is based on KPI in general – so flexible part of the salary depends only on employee, motivating.

Therefore, if we take into consideration a data above we can say that many employers nowadays are eager to spend finance for training and development of young specialists and with the help of probations have some qualification reserve that informed about specifics of actions in company. Variety of probations

not limited by publishing vacancies of FutureToday Company. Many private persons are interested in this direction. Government has less interest in this, because in case of market economy development employers direct the course of labor market development by showing requirements to the candidate.

By highlighting main weaknesses of state policy in educational sphere and youth unemployment we can recommend:

- Strengthen universities and employers partnership that defines definite level of professionalism and professional competence of specialists. In other words – support practice part of students' education.
- Develop informational and law systems
- Develop educational system, offered base of knowledge, create possibilities for combining theory and practice during education.
- Help young people in business – government and private financing in human resources through startup system.

Used literature:

1. Ivanova-Shvec L.N. Management of work resources. Moscow, EAOI, 2009
2. Ivanova-Shvec L.N., Korsakova A.A., Tarasova S.L. Personnel management. Moscow, EAOI, 2008 г.
3. www.gks.com –Rosstat official site
4. <http://fut.ru> –FutureToday official site

МИХАЙЛЕНКО И.А.

*Студентка кафедры менеджмента
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт»
Г.Киев, Украина*

**БЕНЧМАРКИНГ - МЕТОД СТРАТЕГИЧЕСКОГО
УПРАВЛЕНИЯ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Деятельность любого промышленного предприятия невозможна без принятия и реализации стратегических направлений.

В современных рыночных условиях предприятия должны постоянно следить за повышением качества продукции, ее стандартизации, низкой себестоимости и широкого ассортимента для того, чтобы удовлетворить потребности как можно большего количества потребителей на рынке. Что увеличивает конкурентоспособность предприятий. Этого добиться довольно сложно, однако в стратегическом управлении существуют методы, позволяющие предприятиям реализовать вышеизложенные задачи.

- Владеть базой для перехода с традиционного планирования к установлению собственных Лановой показателей на базе анализа основных показателей деятельности конкурентов [4]

Поэтому, как видим, являясь методом именно стратегического управления, бенчмаркинг предусматривает общую характеристику отрасли, определение движущих сил развития отрасли, ключевых факторов успеха, проведения диагностики конкурентных позиций предприятий-конкурентов.

Как видим, связь бенчмаркинга со стратегическим планированием на предприятии является непосредственным.

Методологические бенчмаркинга должна быть инструментом стратегического планирования для обеспечения конкурентоспособного и прибыльного предприятия. Надо отметить, что особенностью применения концепции бенчмаркинга есть понимание и поддержка этой политики всеми сотрудниками предприятия и распределение ответственности за успешную реализацию концепции между персоналом, выполняющим работу, производит влияние на уровень качества выпускаемой продукции.

Относительно отдельного предприятия бенчмаркинг охватывает все сферы и направления его деятельности.

Стратегическое планирование - важная сфера, для которой бенчмаркинг имеет существенное значение.

Рис.2. Блочный процесс формирования бенчмаркингových стратегии на предприятии [1]

Следовательно, обеспечение высокой конкурентоспособности предприятия и роста его экономического потенциала возможно только при применении бенчмаркингových стратегий. Украинским предприятиям необходимо изучать опыт деятельности зарубежных лидеров бизнеса для разработки стратегического направления развития.

Литература:

1. Гудзь Ю.Ф. Теоретичне позиціонування бенчмаркінгової стратегії підприємства [Електронний ресурс] / Ю.Ф. Гудзь // – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/24420/1/4-18-25.pdf>
2. Дубодєлова А.В., Юринєць О.В. Особливості та технологія внутрішнього бенчмаркінгу на підприємстві / А.В. Дубодєлова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. –№.3 – С.65
3. Жилінська О. І. Теоретичні аспекти оцінювання конкурентоспроможності підприємства на засадах бенчмаркінгу [Електронний ресурс] / О. І. Жилінська, В. Є. Волошина // Бізнес Інформ . - 2012. - № 10. - С. 96-101. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2012_10_23.pdf
4. Перерва П.Г., Ткачова Н.П. Моделювання стратегічної політики маркетингу конкурентоспроможності на засадах бенчмаркінгу / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 9 (34). Частина 2. – Луцьк –2012 –С. 13

Секція 4: ЕКОНОМІКА ТРУДА И УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ

ВЛАСЕНКО О.С.

*Доцент кафедри економіка підприємства і
підприємництво на морському транспорті
Одеський національний морський університет,*

м. Одеса, Україна

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ КРЮЇНГОВОЇ КОМПАНІЇ

Управління персоналом можна визначити як діяльність, що спрямована на досягнення найбільш ефективного використання працівників для досягнення цілей підприємства та особистісних цілей.

У даний час немає єдиного підходу до оцінки ефективності управління персоналом, однак ми можемо запропонувати методику оцінки ефективності управління персоналом саме для крюїнгових компаній, яка заснована на виборі критеріїв ефективності.

Можемо відзначити, що ефективність системи управління персоналом крюїнгових компаній перш за все залежить від таких заданих критеріїв, як:

- внутрішнє управління персоналом крюїнгової компанії;
- ефективність відбору відбору моряків на вакантні позиції, які пропонують судноплавні компанії.

В свою чергу ефективність відбору моряків залежить від таких складових рисунків 1., як:

- професійна складова;
- технічна складова;
- часова складова.

Рис. 3.1. Ефективність відбору моряків для судноплавних компаній

1. Професійна складова

- комунікабельність;
- стресостійкість;
- досвід;
- адекватне швидке реагування.

2. Технічна складова:

- сучасні бази даних;
- внутрішні бази даних кріюінгових компаній: база даних судноплавних компаній та база даних плавскладу;

• зовнішня база даних для кріюінгового бізнесу: вакантні позиції, які надають судноплавні компанії та аплікаційні форми моряків.

Завдяки технічній складовій сучасні кріюінгові компанії можуть:

• значно зменшити час пошуку потрібного кандидата, якого потребує судноплавна компанія;

- покращити якість відбору плавскладу.

3. Часова складова

- швидке знаходження потрібного кандидата;
- своєчасне оформлення необхідних документів;
- готовність моряка на потрібну дату відправки

Отже, на основі всіх вищеперерахованих даних, можна сформуванати модель ефективної системи управління персоналом в кріюінгових компаніях, яка представлена на рисунок 2.

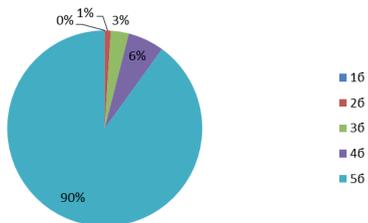

Рис. 2. Модель ефективної системи управління персоналом в кріюінгових компаніях

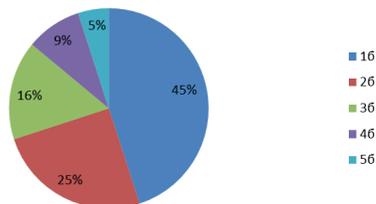
У керівників 20 кріюінгових компаній було проведено опитування про ступінь задоволеності трьох необхідних складових для ефективної праці кріюінгових компаній, а саме: професійна складова, технічна складова та часова складова.

В цьому опитуванні необхідно було поставити оцінку ступеню задоволеності. Діапазон оцінки ступеню задоволеності становив від 1-го до 5-и балів. Результати представлені на рис. 3.

Професійна складова

Технічна складова

Часова складова

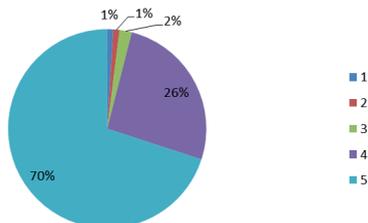

Рис. 3. Результати оцінки задоволеності складових ефективної системи управління персоналом кріюінгових компаній

За результатам опитування керівників видно, що існує висока задоволеність професійною складовою, яка складає 90%, на другому місці постає часова складова, яка становить 70%, а на третьому місці постає технічна складова, яка становить 45%.

Основні критерії по яким відбирають моряків кріюінгові компанії для судноплавних компаній :

- професійні властивості;
- особистісно-психологічні властивості.

Серед професійних властивостей, перш за все, кріюінгові компанії звертають увагу на досвід роботи моряка в іноземних екіпажах, а серед особистісно-психологічних властивостей дуже важливо отримати позитивний відгук на моряка від попередніх судноплавних компаній.

Потрібно відзначити, що кріюінгові компанії надають перевагу професійним властивостям моряків, але при однакових умовах перевага буде надаватися морякам з кращою особистісно-психологічною властивістю.

ЖАЛІНСЬКА І. В.

старший науковий співробітник

відділу соціально-демографічної статистики

Інституту демографії і соціальних досліджень імені М.В. Птухи

м. Київ, Україна

ОРІЄНТОВАНА НА ПРАЦЮ МАТРИЦЯ СОЦІАЛЬНИХ РАХУНКІВ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ АНАЛІЗУ

Сучасна економічна політика має бути не просто збалансована з заявленими державою соціальними цілями розвитку, скоріш мова має йти про досягнення соціально значущих цілей розвитку суспільства за допомогою зваженої соціально-економічної політики. Власне, соціальні та економічні процеси не можуть розглядатися окремо без аналізу їх взаємовпливу. Вочевидь, результати впровадження політики стають більш розгалуженими, складнішими та важко прогнозованими. Для їх вимірювання та оцінки дослідники потребують більш досконалих, деталізованих методів дослідження. Одним з перспективних напрямів розвитку такого роду досліджень є використання матриці соціальних рахунків (далі – МСР). Сфера їх застосування є доволі різною – вони можуть бути орієнтовані на навколишнє середовище, робочу силу, інвестиції тощо [1, с. 425]. Доволі широкого розповсюдження набули орієнтовані на працю МСР. Для України вивчення досвіду використання такого інструменту дослідження ринку праці є вкрай важливим та актуальним на фоні необхідності розробки та впровадження ефективної соціально-економічної політики на ринку праці.

Метою дослідження є визначення загальної характеристики орієнтованої на працю МСР, її ролі в аналізі соціально-економічних та соціально-демографічних процесів з врахуванням можливостей її використання в Україні.

Поява та розвиток МСР відбувалися на основі широкого застосування матриці національних рахунків (далі – МНР), яка надає загальну картину існуючих взаємозв'язків в економіці країни, висвітлюючи основні розподільчі процеси. Представлення національних рахунків у матричній формі було запропоновано Р. Стоуном у 40-х–50-х роках минулого століття та в подальшому продовжено їх розробку багатьма вченими [1, с. 424]. Наразі соціально-економічний аналіз із застосуванням МСР проводиться як невід'ємна частина концепцій національних рахунків, що призвело до включення розділів по МСР до стандартів системи національних рахунків [1]. Наразі свою увагу вчені фокусують на проблемах практичного та методологічного характеру, які виникають у зв'язку з застосуванням МСР в системі національного рахівництва різних країн.

МСР є доволі поширеною в якості практичного інструментарію дослідження економічних процесів за кордоном, натомість в Україні відсутній достатній досвід їх застосування. Зауважимо, що базуючись на загальних методологічних підходах, побудова та застосування МСР, зокрема орієнтованої на працю, суттєво залежить від особливостей статистичної системи кожної країни. Це обумовлює необхідність активізації наукових пошуків вітчизняними науковцями. Підкреслимо, що в Україні проводиться побудова МНР та існують суттєві статистичні ресурси щодо дослідження домогосподарств та ринку робочої сили, що надає практичні можливості для розвитку МСР.

В загальному вигляді МСР – це балансова модель, що складається з набору взаємопов'язаних статистичних таблиць, які являють собою схематичне зображення економічних потоків для різних інституційних одиниць або груп в певний момент часу, в тому числі економічну діяльність та споживчі товари, виробничі фактори й деякі установи. Така модель слугує аналітичним інструментом, який дозволяє поєднати макроекономічну інформацію з іншими масивами економічної статистики, перш за все соціального характеру [2, с. 151].

Будучи своєрідним „розширеним” варіантом МНР, окремих її взаємозв'язків, МСР створює базу для більш детального аналізу розподільчих процесів, в тому числі – формування та розподілу доходів серед різних соціальних груп з деталізацією за певним критерієм. Важливо зауважити, що, окрім статистики соціального характеру, розширення клітинок МНР може відбуватися і за допомогою іншої статистики. Дослідники допускають використання додаткової інформації, що дає змогу побудувати розширені монетарні, фізичні та часові таблиці, які, відповідно, здатні описати економічні, соціальні, екологічні та інші аспекти діяльності людини на комплексній основі [1, с. 425]. Таким чином, існує можливість досліджувати явища та процеси в системах, які не можуть бути прямо оцінені у грошовій формі та не відображаються у МНР. Такі системи мають назву сателітних (супроводжуваних) систем [1, с. 403]. З одного боку, вони знаходяться в рамках національних рахунків і відносяться до основної частини комплексної економічної статистики. З іншого боку, відображаючи специфіку певної галузі, вони також пов'язані з конкретною інформаційною системою. Тому, зберігаючи тісні зв'язки з центральними рахунками, сателітні системи полегшують аналіз в конкретних областях в рамках макроекономічних рахунків і аналізу [1, с. 403]. Досвід розробки орієнтованої на працю МСР мають декілька країн ЄС. Так, оцінка ринку праці зі застосуванням МСР проводилась в Нідерландах, Італії, Португалії, Фінляндії [3, с. 47–49].

В орієнтованій на працю МСР основна увага приділяється ролі населення в економіці через дослідження попиту та пропозицію на робочу силу

через опису типу витрат праці та типів домашніх господарств за джерелами доходів відповідно. В залежності від цілей аналізу в матрицю можуть бути інтегровані додаткові виміри. Таким чином, охоплюючи дві різні статистичні системи: МНР та рахунки робочої сили, МСР забезпечує ув'язку макроекономічної статистики зі статистикою робочої сили та домашніх господарств і дає змогу проводити аналіз політики з використанням відповідних показників [4].

В якості прикладу можемо навести основні аспекти побудови орієнтованої на працю МСР в Португалії [4]. Методологічні підходи до побудови такої матриці становлять предмет інших досліджень. У відповідності до зазначених нами цілей зупинимось на отриманих результатах. Джерелами даних для побудови МСР слугували Обстеження бюджетів домогосподарств, адміністративні дані Міністерства праці та соціального забезпечення й Обстеження робочої сили в Португалії. Агреговані оцінки національних рахунків виконували функцію абсолютних обмежень. Витрати праці (попит на робочу силу) описуються через доходи: заробітну плату і змішаний дохід, оскільки вони являють собою плату за використання праці в виробничому процесі. Надалі оплата праці та змішаний дохід дезагрегуються за типом робочої сили: статтю і щодо кожної статі – рівнем освіти. Ці дані представляються у розбивці по галузях. З точки зору пропозиції робочої сили досліджується інституційний сектор домашніх господарств за основними джерелами доходів: винагорода і заробітна плата, змішаний дохід (включаючи дохід від власності), доходи у зв'язку зі старістю та інші трансферні доходи.

Наведемо основні аналітичні напрями використання орієнтованої на працю МСР [4]. Це є корисний інструмент для вимірювання росту продуктивності праці. Вивчення структури робочої сили в розбивці по галузях з точки зору статі та освітнього рівня дає змогу отримувати інформацію про склад робочої сили і затрати праці на рівні кожної галузі. Наприклад, можна розрахувати по кожній галузі відсоток високоосвічених жінок або чоловіків із середньою освітою і по кожній з цих груп відповідні витрати на робочу силу.

Вимірювання різниці в оплаті праці залежно від статі в розбивці по галузях і по країнах завдяки розрахунку МСР є ще одним важливим видом використання цього інструменту. Те ж саме можна сказати і щодо різниці в оплаті праці в залежності від рівня освіти в комбінації з розбивкою по статі. За допомогою МСР може бути також розрахована заробітна плата найманих працівників в розрахунку на душу населення. Для аналізу політики наявність часових рядів МСР також має важливе значення для

цілей вимірювання впливу можливих змін в структурі робочої сили одночасно з точки зору складу і в міжгалузевому розрізі.

Таким чином, МСР виступають гнучким аналітичним інструментом соціально-економічної політики, зокрема ринку праці. На відміни від МНР матриці соціальних рахунків не мають жорсткого формату, що пояснюється відмінностями в побудові національних статистичних обстежень, особливо на мікрорівні. Окрім того, кожна національна економіка має свої специфічні проблеми, для розв'язання яких має слугувати МСР в кожному конкретному випадку. Тому завдання побудови МСР суттєво різняться між країнами та покликані вирішувати в принципі різні завдання як для розвинутих країн, так і для країн, що розвиваються. Для розвинених країн – це більш чутливий інструмент аналізу, для країн, що розвиваються – можливість оцінки наслідків політики. Отже, поряд з можливістю використання вже напрацьованих методів побудови МСР, перед дослідниками постає завдання узгодження наявної статистичної бази, безпосередньо завдань побудови МСР з уже наявним та розробленими методологічними підходами. Це, безумовно, матиме наслідки як в плані розвитку методологічних підходів, так і розвитку статистичної бази, зокрема в Україні.

Література:

1. Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables [Електронний ресурс] / European Commission Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. – 590 pp. – Режим доступу : http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-013/EN/KS-RA-07-013-EN.PDF.
2. Мартякова Е. В. Использование матрицы социальных счетов для оценки мультипликативных эффектов в экономике / Е. В. Мартякова, В. В. Лепа. // Наукові праці ДонНТУ. Серія : економічна. – 2005. – Випуск 100-2. – С. 150–157.
3. Handbook on social accounting matrices and labour accounts [Електронний ресурс] / Population and social conditions. – European commission, 2003. – 3/2003/E/N 23. – 200 p. – Режим доступу : <http://forum.europa.eu.int/Members/irc/dsis/employ/home>.
4. Матрицы счетов для анализа социальных процессов [Електронний ресурс] / Записка Статистического управления Португалии // Европейская экономическая политика, 2008. – ECE/CES/GE.30/2008/15. – 17 с. – Режим доступу : <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/ge.30/2008/15.r.pdf>.

Секция 5: РЕГИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА

УДК 332.025

V. Azarova
*Graduate student,
Institute of Legal and Economic Research of NAS of Ukraine,
Kyiv, Ukraine*

STRATEGIC PLANNING AS INSTRUMENT OF MANAGRMENT OF REGIONAL DEVELOPMENT

Nowadays regional factor is burning issue for Ukraine and need fluent decision. In this regard effective system of government management needs to have conditional level of decentralization and territorial system of management. Question about the instruments of regional development is brought up.

Instruments (methods) of management are understood as ways of influence on control system for achievement of planning goals with help of necessary functions of management [1].

Determination “management” also needs more precise definition in regional context. In encyclopedia of public administration management is interpreted as act which lead to the change of condition of some object; impact on the object, system, process and so on in order to keep stability or transfer from one state to other in compliance with determined aim [2]. Thereupon, strategic planning became as new form of management of regional development in modern conditions.

Strategic planning is particular form of human practice - planning work, which conclude in working out of strategic question in form of prediction, projects, program and plans, which provides for assignment and strategies of behave of proper player of management formulation, realization of which ensure effective operation of regional economic system in long-term outlook and quick adaptation to the change of external environment [3].

The object of regional strategic planning is region - region of the state.

Subject of regional strategic planning has multilevel nature. The heart of subject of regional strategic planning is regional government which consist of state government; representatives of other subjects of governments and agents which have strategic interest on regional development.

Strategic planning has next descriptions:

- Orientation on long-term and medium-term prospective,
- Orientation on solving of key goals in prevail of which depend socioeconomic progress,
- Organic consolidation of targets with size and structure of available and prospective resource which necessary for targets achievement,

- Accounting of external factors influence on object of strategic planning which have positive or negative impact on measures design which smooth negative influence or use positive for solving a strategic goals of planning system,
- Adaptive nature notably ability to predict changes in of external environment of planning object and adaptation for them his operating.

Substance of strategic planning uncovers its procedures. The main procedures of macroeconomic is:

- Strategic forecasting (forecasting)
- Strategic programming (projects of program)
- Strategic projection (project of plans).

But system of strategic planning in subject level in Ukraine doesn't form at all and has next shortcomings:

1. Methodological which contains designing and implementation tools of forecasting, analyses and estimation of strategic characteristic of region:

- Absence of planning on state, region and city level like system. This situation leads to the existence of huge amount of documents with different titles, deadlines and activities which inconsistent with each other and makes impossible to create generalized picture of socio-economic level of country on base of its collaboration.

- Absence of uniform system of generalizing indicators of socio-economic and environmental level of region. This situation complicates complex estimation of effectiveness of programs and correlation of socio-economic level of regions.

- Absence of deep analysis of socio-economic level of region, its strength and shortcoming which lays down the foundations of design of possible scenarios of region developing.

- Selection of strategic priorities has reduced to the listing of economic sector which present in region in the majority of cases.

- Absence of quantitative description of goals.

2. Organizational and legal:

- Absence of list of strategic documents. Their legal status, periodicity and sequence.

- Absence of common legislative base which regulates, defines and allocates duties on each stage of strategic planning.

3. Absence of single mechanism of strategy realization (list of instruments and methods which coordinate, harmonize, consents interests of agents of economic of region.

Consequently, strategic planning is an effective form of state management which allows to decide list of regional's problem: repair intersector collaboration "state-business- society", coherence of multiple economic interests by force of including of interests to the projects, tasks of strategic plans, creation of comfortable space of habitation of people, guarantee of transparency

of management activity on local level is concluded. But system of strategic planning in Ukraine has considerable shortcomings, because of the essence of strategic on prediction of change in external and internal environment of object of planning and adaptation for them not in long-term period of planning.

List of literature:

1. Управление региональной экономикой / Г.В. Гутман, А.А. Мироедов, С.В. Федин; под ред. Г.В. Гутмана. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 176 с.
2. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ.упр. при Президенті України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. – Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. колегія: В.М. Князев (співголова), І.В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – 748 с.
3. Стратегическое планирование / под ред. Э.А. Уткина. – М.: ТАНДЕМ; ЭКМОС, 1998. – 440 с.

Соколенко Л. Ф.

*старший викладач кафедри фінансів
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

ОЦІНКА СТУПЕНЯ СИНХРОНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

В умовах динамічного розвитку світової економіки питання вирішення основних екологічних проблем (дефіцит питної води, ерозія ґрунтів, збільшення кількості концентрації шкідливих речовин в повітрі, ґрунті, водоймах) набувають дедалі більшого значення. Розв'язання **проблеми підвищення рівня екологічної безпеки лежить у площині вивчення механізму синхронізації розвитку економічних систем різних рівнів, а також процесів фінансового забезпечення їх екологічної безпеки.**

Трактуювання терміну синхронізація може розглядатися з різних сторін та має велику кількість проявів: у природі, техніці, економіці, суспільстві. Синхронізація (від грецького – одночасний) визначається як процес приведення до одного значення одного або декількох параметрів різних об'єктів. Однак найбільш повне визначення, на нашу думку, дав В. Іваницький, який розглядав синхронізацію як властивість матеріальних об'єктів, створювати єдиний ритм спільного існування, незважаючи на відмінність індивідуальних ритмів та можливі вкрай слабкі взаємозв'язки.

Відомо, що основним завданням суспільного відтворення є забезпечення пропорційності та збалансованості як окремих економічних показників,

так і економічних процесів вцілому, що в свою чергу дозволить оцінити якість відтворювальних процесів у регіональній еколого-економічній системі та удосконалити понятійний та аналітичний апарат управління інвестиційними процесами.

У зв'язку з цим, вважаємо доречним застосовувати теорію економічної рівноваги, яка у широкому розумінні розглядає всі процеси, як узгоджене функціонування окремих складових системи. Принцип рівноваги був уведений у методологію економічної науки з природничих наук і мав на меті дослідження економіки як рівноважної системи.

Економічна рівновага – це такий стан економіки, при якому досягається збалансування структур, що протистоять одна одній (виробництво і споживання, попит і пропозиція). За визначенням П.Самуельсона, рівновага - це такий стан економіки, при якому зберігається здатність її до саморегулювання: у випадку відхилення економічної системи від збалансованого стану в дію автоматично включаються сили, які намагаються відновити порушені структурні зв'язки. Також рівновага в економіці визначається як відповідність між потребами та наявними ресурсами, що забезпечується ціновими механізмами; такий стан системи, за якого узгодженість основних пропорцій в економіці забезпечує безперервність відтворювального процесу.

Теорія економічної рівноваги часто розглядається як теорія економічної статичності. Тому розвиток поглядів на економічну рівновагу можна визначити як шлях від статичної до динамічної рівноваги як характеристики розвитку економічних систем.

Рівновага в економіці на сьогоднішній розглядається більшістю вченими-економістами переважно як динамічна (визначається змінами в економічній системі, характеристиками її розвитку у часі, а не лише певним станом у якийсь конкретний момент часу). Підтвердженням цього є закон внутрішньої динамічної рівноваги М. Реймерса, відповідно до якого енергія, речовина, інформація та динамічні якості окремих природних систем та їх ієрархії перебувають у тісному взаємозв'язку настільки, що зміна одного з показників неминуче призводить до функціонально-структурних змін інших, але при цьому зберігаються загальні якості системи – енергетичні, інформаційні та динамічні.

З даного закону можемо зробити висновок, що незначні коливання одного показника можуть стати причиною значних відхилень інших у межах екосистеми. У зв'язку з цим саме екологічні проблеми актуалізують дослідження економічної рівноваги.

Важливим є також розгляд сутності еколого-економічної рівноваги. Згідно з нею, головною стратегією економічного розвитку є використання та охорона природно-ресурсного потенціалу для забезпечення перспектив сталого просторового розвитку з метою забезпечення якісних умов життєдіяльності та добробуту суспільства.

Дослідженням сутності еколого-економічної рівноваги, визначальних факторів, умов формування та реалізація еколого-орієнтованої політики займалося багато вітчизняних вчених. Зокрема М. Лемешева зазначає, що еколого-економічна рівновага має базуватися на таких основних засадах:

- синхронністю природоохоронних інвестицій та інвестицій, які не мають на меті досягнення екологічних цілей;
- синхронністю процесів банківського кредитування реального сектору в цілому та процесів реалізації природоохоронних інвестицій;
- синхронністю процесів формування інвестиційних портфелів фінансових інвестицій на основі аналізу динаміки дохідності;
- синхронністю процесів зростання екологічного навантаження та обсягів екологічного страхування тощо.

Таким, чином, можна зробити висновок, що стратегія досягнення балансу інтересів у сфері природокористування є лише складовою системи стратегічного управління розвитком, а його розробка базується на послідовних управлінських діях.

Секция 6: БУХГАЛТЕРСКИЙ, УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ УЧЕТ И АУДИТ

Бондаренко О.В.

*Національний лісотехнічний університет України
м. Львів, Україна*

КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Управління в ринкових умовах вимагає принципово нових методів, що висувають відповідні вимоги до формування інформації, яку надає бухгалтерський облік.

В інформаційній системі (ІС) бухгалтерського обліку на всіх його стадіях вирішуються певні комплекси завдань для управління об'єктами господарювання. Це зумовлює застосування в бухгалтерському обліку інноваційних інформаційних технологій (ІТ) при підготовці облікової інформації [2,с.17].

Теперішній стан розвитку ІТ має назву «новітнього» (НІТ). Застосування НІТ в бухгалтерському обліку та управлінні має інноваційний характер. Визначення суті НІТ, принципів їх застосування, характеру взаємодії в обліковому процесі та управлінні складає подальше наукове дослідження. Автором поставлено завдання уточнити суть концепції бухгалтерської системи, принципи її застосування в обліковому процесі, запропонувати напрями та фактори застосування НІТ в організації облікового процесу, охарактеризувати їх суть і взаємний вплив, визначити властивості НІТ у формалізованому поданні організації і реалізації облікового процесу.

Окремі теоретичні та практичні питання, що пов'язані з суттю ІТ, НІТ, їх видами та взаємодією, напрями та факторами застосування у бухгалтерському обліку, впливом на методологію та організацію бухгалтерського облікового процесу залишаються не вирішеними. Зокрема, вимагає уточнення суть поняття НІТ, оскільки трактують його як елемент інформатизації або елемент управління, а також напрямів і факторів застосування НІТ в бухгалтерському обліковому процесі.

Професор Білуха М.Т. зазначає, що НІТ у бухгалтерському обліку - «це сукупність принципово нових засобів і методів обробки обліково - економічної інформації, передавання, зберігання та відображення інформаційного продукту (даних) з найменшими витратами згідно із закономірностями того економічного середовища, в якому розвивається НІТ» [2,с.37]. Таке тлумачення, на нашу думку, є найбільш вдалим. Таким чином визначається суть НІТ та суть її застосування. Адже саме у суті застосування

НІТ полягають відмінності у трактуванні цього поняття різними науковцями. Наведене трактування НІТ вказує на те, що вона спрямована на зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів, їх обробки, підвищення їх надійності та оперативності з метою ефективної організації діяльності людей, для вирішення управлінських завдань економічного об'єкта. НІТ є концептуальним фактором розвитку бізнесу, інструментарієм у діяльності сучасного підприємства, в т.ч. у бухгалтерському обліку.

ІТ, методи та процеси їх створення є об'єктом ітології [4,с.112]. У розвитку цієї фундаментальної науки суспільство поступово пройшло всі етапи формування нового наукового напрямку. Визначилось з теоретичним і практичним інструментарієм ІТ, принципами їх застосування та методологічними основами оцінки їх ефективності. Отже, впливає, що ІТ бухгалтерського обліку теж є об'єктом ітології. Предметом ітології є методологічні, методичні та практичні аспекти застосування ІТ.

У практичному аспекті застосування ІТ у бухгалтерському обліку важко переоцінити. За даними Міжнародної федерації з обробки інформації (ШІР) різні країни знаходяться на різних стадіях розвитку використання ІТ [3,с.27]:

- автоматизації (вважається, що важливі інфраструктури з знаходяться в стані розвитку. За конверсію існуючих систем і конструкцію інформаційних рішень несе відповідальність тільки технічний персонал);
- інформатизації (передбачає значний вплив користувача на конструкцію автоматизованих систем. Характеризується рухом у напрямі до особистого володіння або використання інструментів комп'ютеризації);
- комунікації (інформатика стає частиною існуючої інфраструктури. Ця стадія передбачає використання електронних мереж, що дозволяє реалізувати інтерактивну співпрацю користувачів).

Бухгалтерський облік в Україні у своєму розвитку пройшов усі три стадії застосування ІТ. НІТ дозволяють інтегрувати різні функції обробки облікових даних на одному АРМ бухгалтера, наприклад розрахункові, довідкові інформаційні, сервісні тощо. Системи, що побудовані на основі НІТ, гнучко реагують на зміни у складі функцій бухгалтерського обліку та розв'язуваних ними задач, в алгоритмах розрахунку облікових показників, в інформаційних потребах користувачів облікової інформації, оперативному обміні інформацією та реагуванні на запити.

В обліковому процесі автоматизованих систем бухгалтерського обліку (АСБО) застосування НІТ має певні ознаки [1,с.34]: розподільне використання комп'ютерних ресурсів-паралельна робота декількох або багатьох

користувачів в одній ІС; розвинуті комунікації, які дають змогу опрацювати різноманітну облікову інформацію, що зберігається на різних ЕОМ, тобто автоматизовані робочі місця бухгалтерів (АРМБ) в АСБО можуть бути територіально відокремленими; діалоговий режим спілкування користувача (облікового працівника) з комп'ютером, тобто безпосередній доступ користувача інформації до ЕОМ за допомогою програмного забезпечення, що забезпечує людино-керований основний технологічний процес обробки облікової інформації; робота користувача (облікового працівника) в режимі маніпулювання даними бухгалтерського обліку; наскрізна інформаційна підтримка на всіх етапах проходження облікової інформації на основі інтегрованої бази даних бухгалтерського обліку; безпаперовий процес підготовки первинного, поточного, звітнього документа. На папері фіксується лише його кінцевий варіант; ефективність - відношення результату до витрат на облікову інформацію.

Для створення ІС економічного об'єкта і АСБО застосування НІТ здійснюється за такими напрямками [2, с.45]: персоналізація розрахунків на базі ПЕОМ, інтелектуального інтерфейсу користувача з ЕОМ, що реалізується в АСБО; використання баз даних, експертних систем і баз знань; застосування електронних мереж передачі даних, і локальних, і глобальних.

На використання ІТ та інформаційних ресурсів в бухгалтерському обліку і управлінні впливають фактори, які класифікують за певними ознаками, що визначають видову класифікацією ІТ бухгалтерського обліку: ступінь централізації технологічного процесу виробництва; тип предметної сфери застосування ІТ (виробнича, облікова, аналітична); ступінь охоплення завдань бухгалтерського обліку і управління (повна автоматизація чи часткова); клас технологічних операцій, які реалізуються (системи управління технологічними процесами, базами даних); тип інтерфейсу користувача (переважно залежить від типу операційної системи); спосіб побудови мережі (локальна, глобальна); інструментарій (ручні, механічні, електричні, електронні); тип носія інформації; тип операції.

Властивості НІТ визначають принципи їх застосування у бухгалтерському обліку: забезпечення спілкування кінцевого користувача (бухгалтера, комірника, економіста) із системою автоматизації професійно обмеженою природною мовою, надання вхідної і результатної інформації у звичній і зручній для користувача формі; забезпечення можливості вирішення задач бухгалтерського обліку, контролю, аналізу за їх постановкою і вихідними даними, незалежно від складності і наявності їх формальних математичних моделей; створення кінцевому користувачу таких умов роботи, за яких він здійснює процеси управління і пошук нових рішень у режимі активного, такого, що дедалі розширюється діалогу з ЕОМ, оперуючи поняттями своєї предметної ділянки, використовуючи професійний досвід, навички і

приймаючи рішення одночасно за багатьма критеріями, частина з яких не описана формально і не має кількісного вираження [3,с.78].

На основі проведеного дослідження, доведено, що НІТ дедалі більше сприяють глобалізації економічних процесів. Це у свою чергу, позитивно впливає на розвиток бухгалтерського обліку і з погляду методології, і з погляду технології. НІТ в обліковому процесі сприяють удосконаленню інтелектуалізації бухгалтерського обліку та науковому обґрунтуванню його даних в оцінці фінансово-господарської діяльності підприємств.

Отже, інноваційна діяльність в бухгалтерському обліку, що пов'язана із запровадженням НІТ, потребує концепції управління та наукового обґрунтування змін в організації, методології та трансформації методу бухгалтерського обліку.

Література:

1. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] /М.М.Бенько.-К. : Нац. торг.- екон. ун-т, 2006.- 362с.
2. Інформаційні системи бухгалтерського обліку / [підручник для студ. вищ. навч. закл. спец.7.050106 «Облік і аудит»] / Ф. Ф. Бутинець,С. В. Івахненко, Т. В. Давидок, Т.В.Шахрайчук; [за редакцією проф. Ф. Ф. Бутинця] -Житомир . ПП «Рута», 2002.-544 с.
3. Писаревська Т. А. Інформаційні системи обліку та аудиту : навч. посіб. / Т. А. Писаревська. - К. : КНЕУ, 2004. 369 с.
4. Плескач В. Л. Інформаційні технології та системи: підруч. / В. Л. Плескач, Ю. В. Рогущина, Н.П. Кустова. - К. : Книга, 2004. 520 с.

Секція 7: МЕЖДУНАРОДНА ЕКОНОМІКА

МОСІЙЧУК О. С.

ст. викладач кафедри міжнародної економіки

ТУШИНСЬКА В.П.

студентка

факультету інформаційних технологій та менеджменту

Національний університет ДПС України

м. Ірпінь, Україна

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В умовах мінливої економіки в даний час спостерігається стрімкий розвиток економік країн у напрямку до формування глобальної економіки, яка спричиняє виникнення принципово нових сутностей (глобальних інститутів, різних глобальних ринків) і процесів (глобальної конкуренції тощо). Ці явища, в свою чергу, створюють загострення процесів, які виникають під час боротьби країн за міжнародну конкурентоспроможність. Як наслідок, може бути і стрімкий розвиток економік країн і кризові явища. Тому в сьогоденні стає актуальним дослідження вибору шляху (оптимальної стратегії) розвитку економіки країни. Для цього потрібно державі оцінити свій потенціал, щоб потім вибрати напрям розвитку економіки.

Дослідження міжнародної конкурентоспроможності присвячено багато наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених: О. Білорус, Б. Губський, М. Дідківський, Р. Фостер, Й. Шумпетер.

Існує багато показників, які характеризують економічне зростання країни, її конкурентоспроможність та які є визначальними при оцінці економічного стану в країні. Для реальної оцінки потенціалу економіки держави пропонуємо використати Глобальний індекс конкурентоспроможності, в якому містяться основні показники, а саме якість інститутів, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я і початкова освіта, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів і послуг, ефективність ринку праці, розвиненість фінансового ринку, рівень технологічного розвитку, розмір внутрішнього ринку, конкурентоспроможність компаній, інноваційний потенціал [1]. Вибір саме цих показників обумовлений теоретичними і емпіричними дослідженнями, причому жоден фактор не в змозі самотужки забезпечити конкурентоспроможність економіки. Так, ефект від збільшення витрат на освіту може бути знижений з при-

чини неефективності ринку робочої сили, інших недоліків інституційної структури і, як наслідок, відсутності у випускників навчальних закладів можливості бути відповідним чином працевлаштованими. Спроби поліпшити макроекономічний показник, наприклад, оптимізувати контроль над державними фінансами, будуть вдалими тільки при належній прозорості системи управління фінансами, відсутності корупції та масштабних порушень. Підприємці будуть впроваджувати нові технології тільки в тому випадку, якщо потенційний прибуток перевищить необхідні інвестиції. Таким чином, згідно з висновками Всесвітнього економічного форуму, найбільш конкурентоспроможними є економіки тих країн, які в змозі проводити всеосяжну політику, враховувати весь спектр чинників та взаємозв'язки між ними. А для оцінки позицій пропонуємо використати метод загальносистемного аналізу – порівняння.

Тому, стратегія розвитку України повинна враховувати фактори глобалізації та глобальної конкуренції, адже вони мають вплив і будуть впливати на життя нації.

Лідерами рейтингу, який був оголошений Всесвітнім економічним Форумом, є Швейцарія (5,7 бала), Сінгапур (5,65 бала) і США (5,54 бала) (див. табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика глобального індексу конкурентоспроможності країн за 20013-2014 роки

Країна	Місце в 2013 р.	Місце в 2014 р.	Значення індексу в 2014 р.	Динаміка за 2013-2014 роки
Швейцарія	1	1	5,7	0
Сінгапур	2	2	5,65	0
США	5	3	5,54	+2
Росія	64	53	4,4	+11
Україна	84	76	4,1	+8

Таблиця складена авторами за даними [2,3]

Як і в минулому (2013) році Швейцарія займає перше місце серед всіх країн світу, які оцінюються Глобальним індексом конкурентоспроможності. За нею слідує Сінгапур та США, яка потіснила Німеччину. Україна в 2014 році змогла піднятися на вісім позицій і посісти 76 місце зі 144 країн (рік тому 84 місце серед 148 країн) в GCI Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ). Проте, щоб продовжувати підійматися по сходинкам, Україні потрібно надалі зменшувати бюрократизм і вдосконалювати прозорість інституційної структури країни. Сьогод-

нішня нестабільність в країні примушує стверджувати, що економічне середовище, яке орієнтується на підтримку конкурентоспроможності, є значимим у допомозі національним економікам, що є необхідним для уникнення потрясінь і для стимулювання зростання економіки в майбутньому.

На основі даних Світового економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність за приведеними вище показниками Україна займає такі позиції у 2014 році: якість інститутів – 130 (3,0), інфраструктура – 68 (4,2), макроекономічна стабільність – 105 (4,1), здоров'я і початкова освіта – 43 (6,1), вища освіта і професійна підготовка – 40 (4,9), ефективність ринку товарів і послуг – 112 (4,0), ефективність ринку праці – 80 (4,1), розвиток фінансового ринку – 107 (3,5), рівень технологічного розвитку – 85 (3,5), розмір внутрішнього ринку – 38 (4,6), конкурентоспроможність компаній – 99 (3,7), інноваційний потенціал – 81 (3,2).

Найнижча оцінка у такого показника, як якість інститутів. Інституції формують основу, в якій приватні підприємці, компанії та уряди країни співпрацюють між собою задля отримання доходу та збагачення економіки. Таким чином, Україна має низьку конкурентоспроможність, адже якість інституцій, які є головним чинником процвітання нації, дуже низька, порівняно з лідером цього показника – Новою Зеландією (6,1), що в два рази більше, ніж показник України. Щоб збільшити конкурентоспроможність країни необхідно розвивати такі інституції, як відкрита ринкова економіка, яка сама буде себе регулювати (незначне втручання держави), податкова система, державні організації з низьким рівнем корупції, судову і політичну систему, яким будуть довіряти громадяни тощо.

Найвища оцінка серед показників по Україні по такому показнику, як здоров'я і початкова освіта. Цей показник характеризує здорову і освічену робочу силу, яка має вагоме значення у конкурентоспроможності країни. По підрахунку «здоров'я» ми на 82 місці (6,4), а по початковій освіті – ділимо 30-35 місце (5,8). Говорячи про здоров'я, то повинні запобігати алкоголізації населення. Досвід багатьох країн свідчить про те, що існує пряма залежність між спожитим алкоголем та ростом доходу.

Вживання алкоголю українцями має епідемічний складову характер і розповсюджується за мірою зростання доходів населення, за доступністю спиртного, без вагомих перешкоджаючих чинників: висока ціна, обмеження доступу та вживання (час та місце), заборона виготовлення алкоголю вдома, релігійні погляди, заборона реклами, зменшення місць

вживання алкоголю, а також потрібно проводити санітарну просвітню роботу.

На основі вище сказаного, можемо стверджувати, що Україна на даний час має багато проблем, з якими потрібно боротися, щоб збільшити свою конкурентоспроможність. Підвищивши конкурентоспроможність, Україна може вийти на міжнародну арену, тим самим покращити добробут свого населення. Для цього країні потрібно активізувати економічну діяльність.

Література:

1. Вікіпедія. Індекс конкурентоспроможності.-[Інтернет-ресурс]- Режим доступу:uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96
2. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2013–2014. [Інтернет-ресурс]- Режим доступу:
3. www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
4. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2014–2015. [Інтернет-ресурс]- Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>

Секция 8: ПРОБЛЕМЫ МАКРОЭКОНОМИКИ

ДЕМИДОВИЧ М.А.

*студент учетно-экономического факультета
Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Беларусь*

*Научный руководитель
МАКЕЕНКО Г.И.*

*канд.эк.наук, доцент кафедры бух.учета, анализа и аудита в промыш-
ленности
Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Беларусь*

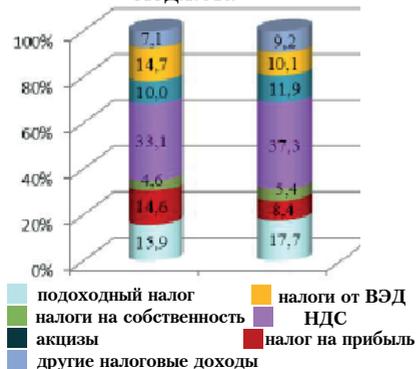
РЕФОРМА ЖКХ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ И ЕЕ ПОСЛЕДСТВИЯ

Уже достаточно долгое время «коммунальщики» жалуются, что население оплачивает лишь часть от 100% суммы за возможность пользоваться электроэнергией, газом, отоплением, водопроводом и другими необходимыми видами ресурсов, используемые каждым из нас в повседневной жизни. Неоднократно в пользу коммунальщиков высказывались и высказываются чиновники (не связанные с ЖКХ) высших рангов, будь то министры, их заместители, председатели исполкомов или люди, непосредственно связанные с этой сферой деятельности.

Мнения, которые высказывают и которые население может видеть день ото дня в СМИ (чаще на просторах электронных ресурсов), разнятся и не на малую величину в абсолютном выражении. В одном выступлении нам, населению, скажут, что мы оплачиваем лишь 20% от полной стоимости; в другом – не более 25%; в третьем – что хорошо, если 17%, а может и вовсе население оплачивает реально 30-35%. Но в одном эти мнения сходятся точно и безоговорочно: население оплачивает услуги не в полном размере.

Однако никто не говорит, кто оплачивает остальную часть за население. Судя данным Всемирного банка, нагрузка идет на бюджет [1]. Если смотреть на бюджет немного под другим углом, то получается, что все то же население и оплачивает оставшуюся часть за предоставляемые услуги. Бюджет Республики Беларусь наполняется в основном за счет косвенных налогов (НДС, акцизы) и в меньшей степени прямыми налогами (подходный, налог на прибыль и др.).

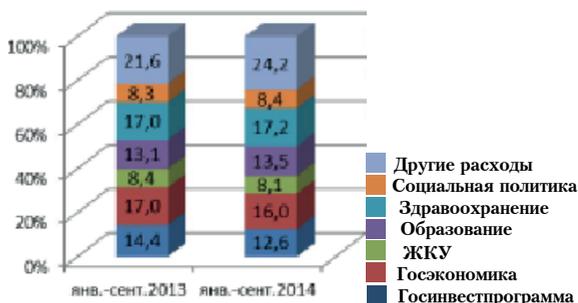
Структура налоговых доходов консолидированного бюджета

Из данного рисунка видно, что структура доходов консолидированного бюджета (включает республиканский, бюджеты областей и г. Минска) больший удельный вес имеют косвенные налоги: 58,4% (НДС 37,3%, акцизы 11,9%, иные налоговые поступления такие как пошлины 9,2%) за январь-сентябрь 2014 года. По итогам 9 месяцев 2014 года доходы консолидированного бюджета составили 151,6 трлн. руб. (по данным <http://minfin.gov.by/>).

Перейдя непосредственно к самим тарифам, получаем следующее. С 1 декабря тарифы на услуги выросли на 5,8%. В соответствии данных постановления №1109 данное повышение объясняется повышением доходов населения, т.е. тарифы индексируются в соответствии росту доходов населения и будут пересматриваться каждый квартал (на 1 марта, на 1 июня, на 1 сентября и на 1 декабря) [2]. Но все бы хорошо, если бы не одно но: следуя данным новостной статьи о возмещении затрат в 40% (в сумме 890 504 бел. рублей) по «жировке» для обычной семьи из 3 человек (отец, мать и недееспособный ребенок до 18 лет), с условием, что оба родителя работают, то при 100% возмещении затрат и нехитрым подсчетам (890504/40%) получим сумму в 2 226 260 бел. рублей, что в долларовом эквиваленте примерно равно 204 долларам по курсу 10900 бел. рублей за доллар [3]. При этом в сравнении с Литвой, за аналогичную 2-х комнатную квартиру (50 «квадратов») литовец заплатит в отопительный период примерно 150 евро (что эквивалентно 195 долларам при курсе конверсии 1,3) [4, 5]. Аналогичная ситуация и с Латвией, Эстонией, Польшей и другими странами, которые ближе к Европейскому Союзу.

Структура расходов консолидированного бюджета в январе-сентябре 2013–2014 гг.

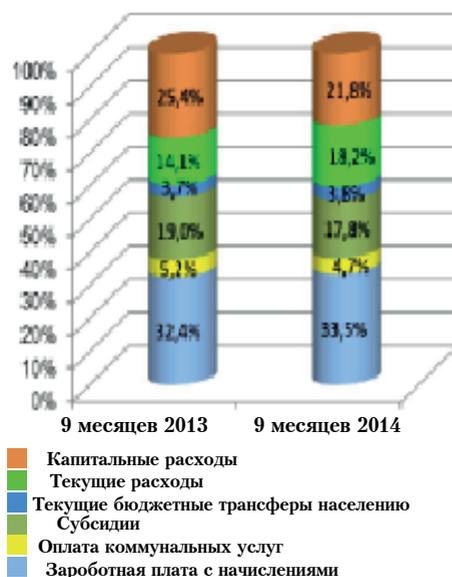
Расходы консолидированного бюджета в январе-сентябре 2014 г. профинансированы в сумме 148,5 трлн. руб. По этому периоду получился небольшой профицит в размере 3,1 трлн. руб.

8,1% средств консолидированного бюджета ушли на оплату оставшейся части суммы «жировки» каждого субъекта хозяйствования и домашнего хозяйства. Т.е. это составляет 12,0285 трлн. руб. (или примерно 1,104 млрд. долларов США). И в эти же 12 трлн. руб. по данным <http://minfin.gov.by> входят не только жилищно-коммунальные услуги, но и жилищное строительство. Попробуем разобраться.

Основной удар по оплате данных услуг берет на себя местный бюджет, и лишь очень малую часть – республиканский.

Доходы местных бюджетов за 9 месяцев 2014 года составили 93,0 трлн. руб. Расходы за тот же период составили в сумме 91,4 трлн. руб.

Теперь взглянем на структуру расходов местных бюджетов по представленным данным Министерством Финансов.

За период январь-сентябрь 2014 года оплата коммунальных услуг за счет средств бюджета составила в размере 4,7% от общей суммы расходов местных бюджетов за данный период, и составило фактически 4,3 трлн. руб. В долларовом эквиваленте эта сумма уже не так ужасно выглядит: примерно 394 млн. долларов (по курсу 10900 руб).

Пересчитывая эту сумму бюджетных средств на каждую квартиру, дом, мы получим примерно 110-130 долларов.

В более интересной ситуации находятся жилые дома, в которых никто не прописан. По представленным данным в новостной статье

следует:

«Потребление коттеджем тепла зависит, конечно, от количества этажей, материалов стен, утеплителя, окон и так далее. Но если взять в расчет одноэтажный дом площадью около 100 квадратных метров, то за отопительный период – с сентября по апрель - он будет потреблять около 1,6 тысячи кубометров газа. Если в доме, где прописан один человек, есть газовый котел и (или) газовый водонагреватель, газ обойдется в 931 тысячу рублей. Хозяевам дома, в котором никто не прописан, такое же количество кубов «вылетится» в 3 миллиона 779 тысяч рублей» [6].

Возникает вопрос откуда берутся такие суммы «обоснованных» затрат в 3 миллиона 779 тысяч или же 2 миллиона 226 тысяч? При том, что в одном случае частный дом, где никто не прописан и это судя по всему исключительно за газ, а в другом семья из 3 человек в квартире в типовой «двушке»? И более того, такие ресурсы как нефть и газ нам достаются по сниженной цене (167 у.е. за куб газа) по сравнению со странами Западной Европы, а 100% ценник за услуги приближается к европейскому.

Назревает и другой вопрос, куда идут деньги налогоплательщиков (населения)? Почему «власти» не желают делиться калькуляцией с населением, а принуждают верить им на их «честное» слово? А даже если и получится все так и население станет по плану оплачивать 100% с 2017 года, то снизят ли налоговую нагрузку для населения и выплаты ФСЗН, чтобы человек сам решал, как ему распоряжаться своими средствами?

Некоторые вопросы по ЖКХ задаются и на них дают ответы чиновники, представители министерства, заведующим ЖКХ, но эти ответы – лишь ссылки на нормативные документы (приказы, акты, указы, распоряжения, постановления и проч.), без указания конкретных цифр [7]. Т.е. где-то какой-то подвох все же есть для рядового гражданина Беларуси существует.

Список использованных источников:

1. Новостной портал TUT.BY // tut.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://news.tut.by/economics/424551.html>. Дата доступа 02.12.2014
2. Новостной портал TUT.BY // tut.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://finance.tut.by/news425902.html>. Дата доступа 02.12.2014
3. Новостной портал TUT.BY // tut.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://finance.tut.by/news424312.html>. Дата доступа 03.12.2014
4. Риэлтерское агентство ДомЛидера // domlidera.ru – 2009. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://www.domlidera.ru/useful2.html>. Дата доступа 04.12.2014
5. Риэлтерское агентство PRIAN.RU // prian.ru – 2006. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://prian.ru/pub/19840.html>. Дата доступа 06.12.2014
6. Новостной портал TUT.BY // tut.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://realty.tut.by/news/money/425490.html>. Дата доступа 06.12.2014
7. Новостной портал TUT.BY // tut.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://news.tut.by/society/422503.html>. Дата доступа 05.12.2014
8. Министерство Финансов Республики Беларусь // minfin.gov.by – 2000. – [интернет ресурс]. – Режим доступа. – URL: <http://minfin.gov.by>. Дата доступа 05.12.2014

Секція 9: ФИНАНСЫ И НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА

ДАЛЕВСЬКА Т.А.

Київський національний торговельно-економічний університет

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація. У статті розглянуто зміст та принципи міжнародних стандартів організації фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Визначено першочергові завдання з наближення до стандартів фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: місцеве самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування, Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, міжнародні стандарти місцевого самоврядування.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України як держави одним з найгостріших питань, що визначає перспективи її подальшого розвитку, є проблема централізації влади. З цих позицій сьогодні набувають актуальності питання приведення вітчизняних принципів фінансування місцевого самоврядування до міжнародних стандартів, адже, ставши на шлях євроінтеграції, Україна взяла на себе зобов'язання щодо дотримання основних стандартів у сфері фінансування місцевих територіальних громад.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема запровадження міжнародних стандартів організації фінансового забезпечення місцевого самоврядування неодноразово піднімалася у вітчизняній науковій літературі. Серед досліджень, присвячених даній тематиці, варто назвати роботи таких науковців та практиків як І. С. Волохова [1], В. Писаренко [3], Р. Покрова [4], А. О. Солодка [5], М. М. Черновська [6], В. М. Шкабаро [7] та ін. У цих та інших наукових працях розкрито основні принципи організації фінансів місцевих громад у розвинених державах. Разом з тим, сьогодні недостатньо вивчені окремі аспекти даної теми, що пов'язані з виявленням невідповідностей вітчизняних реалій по відношенню до міжнародних стандартів фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження в даній статті є узагальнення основних принципів фінансування органів місцевого самоврядування відповідно до міжнародних стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Більшість аспектів державного та регіонального управління в розвинених державах стандартизовані, тобто регулюються міжнародними стандартами. Зауважимо, що міжна-

родні стандарти – це норми міжнародного права, які містяться в міжнародних договорах, що розробляються державами в рамках міжнародних міжурядових організацій. На процеси розроблення таких норм впливають глобальні тенденції інтернаціоналізації. Вони опосередковано впливають на внутрішньодержавні й міждержавні відносини, в результаті чого суб'єкти міжнародного права розробляють стандартизовані правила поведінки і визнають їх юридично обов'язковими [5].

Міжнародні та європейські стандарти у сфері фінансування місцевого самоврядування та формування їх фінансових систем успішно використовуються в США, Канаді, Латинській Америці, Японії, а також у більшості європейських країн [3, с. 207].

Основоположні принципи демократії, верховенства прав і свобод людини, визнання місцевого самоврядування як дієвої форми публічної влади закріплені у міжнародно-правових стандартах місцевого самоврядування, зокрема в Європейській хартії місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування ухвалена Радою Європи в 1985 році, є інструментом фінансових і структурних гарантій. Держави, які ратифікують Хартію, зобов'язуються надати ці гарантії органам місцевого самоврядування. Стандарти організації фінансів місцевого самоврядування визначені ст.9 Хартії, яка має назву «Фінансові засоби органів місцевого самоврядування». Основні стандарти організації місцевих фінансів зводяться до восьми принципів положень. Органи місцевого самоврядування в межах загальнодержавної економічної політики мають право вільно розпоряджатися достатніми власними фінансовими ресурсами. Обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування має відповідати функціям, передбачених чинним законодавством. Частина фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування має формуватись від місцевих податків і зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах чинного законодавства. Цей стандарт Хартії також встановлює принцип, згідно з яким органи місцевого самоврядування наділяються повноваженнями встановлювати місцеві податки і збори. Але ці повноваження не є абсолютними, оскільки місцеві податки і збори органами місцевого самоврядування встановлюються в межах чинного законодавства. Фінансові системи, які формують підґрунтя ресурсів органів місцевого самоврядування мають бути достатньо диверсифікованими і мобілізувати наявні ресурси. Хартія передбачає захист більш «слабких» у фінансовому відношенні адміністративно-територіальних одиниць і вимагає запровадження процедур усунення фінансових диспропорцій або запровадження аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівномірного розподілу потенційних джерел фінансування. Відповідно до Хартії, органи місцевого самоврядування повинні інформуватись відповідним чином про порядок виділення їм фінансових

ресурсів, а також про перерозподіл цих ресурсів. Відповідно до Хартії, для цілей здійснення позик інвестиційного капіталу органи місцевого самоврядування повинні мати доступ до національного ринку капіталу в межах чинного законодавства. Крім того, органи місцевого самоврядування можуть позичати кошти у різних формах, зокрема, в банківських установах, шляхом випуску місцевих позик, у бюджетах вищого адміністративного рівня тощо [6, с. 240-241].

Важливим міжнародним нормативно-правовим документом, що закріплює міжнародно-правові стандарти організації та розвитку місцевої демократії та функціонування місцевого самоврядування, є Всесвітня Декларація місцевого самоврядування. Формулювання Всесвітньої Декларації місцевого самоврядування значною мірою збігаються з положеннями Європейської Хартії місцевого самоврядування і порівняно з останньою є точнішими. Зміст статей Декларації носить переважно стверджувальний, а не рекомендаційний характер. Декларація не є обов'язковою для виконання Україною, але становить значний інтерес і має певне значення при прийнятті внутрішньодержавних нормативно-правових актів. Прикладом імплементації цих міжнародно-правових норм може бути той факт, що багато положень Всесвітньої Декларації місцевого самоврядування міститься у Хартії українських міст. Більшість стандартів організації місцевих фінансів в Україні, які визначено Європейською Хартією, поки що залишаються нереалізованими. Але здійснено конкретні кроки з метою створення ефективного місцевого самоврядування, що докорінно змінить фінансову систему держави. Перші кроки щодо реформування системи місцевого самоврядування та фінансової системи України, які розпочалися після ухвалення Конституції України, а згодом і змін до неї, засвідчують, що Україна почала свій активний розвиток у напрямку до міжнародних стандартів організації місцевих фінансів.

З метою інтеграції до ЄС, при подальшому реформуванні відносин між бюджетами, щодо визначення сфер компетенцій місцевого самоврядування існує необхідність врахування положень міжнародних документів. Серед таких документів також зазначимо Європейську Хартію міст, Єреванську Декларацію про децентралізацію, Європейську декларацію прав міст та Декларацію (країн СНД) про принципи місцевого самоврядування. Європейська Хартія місцевого самоврядування є найбільш повним і вичерпним документом міжнародного значення, що встановлює концептуальні основи місцевого самоврядування. Решта документів націлені на розкриття цих основ у тих або інших сферах. При цьому, положеннями Всесвітньої Декларації правильно зазначається, що хоча проблеми та завдання, які стоять перед країнами, співпадають, їх вирішення можуть відрізнитися залежно

від конкретних соціальних, економічних та культурних особливостей кожної країни (пункт 3) [1, с. 86].

Висновки. Основні стандарти організації та фінансового забезпечення місцевого самоврядування визначені у Європейській Хартії та Всесвітній Декларації місцевого самоврядування. Таким чином, у Європейській хартії місцевого самоврядування, Всесвітній Декларації місцевого самоврядування та інших документах закріплено рамкові норми міжнародного характеру, без визнання державами яких і закріплення у внутрішньому законодавстві важко говорити про спільні підходи країн Європи до проблем становлення і функціонування місцевих співтовариств, їх представницьких органів як основи демократичного устрою, про гармонізацію національного законодавства в цій сфері і, отже, про домінування інтеграційних тенденцій у Європі. Національне законодавство в цілому відповідає світовим стандартам, але доцільно удосконалити належним чином конкретні норми законодавства у цій сфері, зокрема щодо фінансування органів місцевого самоврядування та забезпечити механізм запровадження міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування у практиці суб'єктів місцевого самоврядування в Україні.

Список використаних джерел та літератури.

1. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. / І. С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2010. – 233 с.
2. Міжнародні стандарти відкритості та прозорості громадських фінансів в законодавстві та практиці України. Спроба оцінки. / Марта Мацкевіч, Ельжбета Маліновска-Місьонг, Войцех Місьонг, Адам Недзельські, Марцін Томаляк. – Варшава, 2003. – 44 с.
3. Писаренко В. Правові аспекти формування фінансової системи місцевого самоврядування в Україні в контексті застосування міжнародних та європейських стандартів і врахування зарубіжного досвіду / В. Писаренко // Право України. – 2009. – № 11. – С.207-211.
4. Покрова Р. Місцеве самоврядування в конституційно-правовому просторі сучасної України [Електронний ресурс] / Р. Покрова // Демократичне врядування. – 2011. – Вип. 8. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/>
5. Солодка А. О. Запровадження міжнародних стандартів до діяльності системи місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс]. / А. О. Солодка. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua>

Секція 10: ЕКОНОМІЧЕСКІЕ АСПЕКТЫ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

ДОВГА Л.В.

Аспірант кафедри управління
Сумський Державний Університет
М.Суми, Україна

ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ШЛЯХОМ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЙОГО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Проблема визначення дієвих інструментів у механізмі фінансового забезпечення природоохоронної діяльності у контексті сталого розвитку економіки регіону займає важливе місце в економічній науці.

Питанням екологізації регіонального розвитку присвячена велика кількість монографій, статей, доповідей таких науковців, як: Л.Г. Мельник, В.В. Сабадаш, І.О. Ілляшенко, М.М. Кисельова, О.О. Веклич, Є.О. Балацький. Проте реалії економіки вимагають постійного переосмислення шляхів реалізації і, відповідно їх, вдосконалення.

Основним інструментом для реалізації цих цілей є фінанси як економічні відносини, що виникають в процесі формування, розподілу та використання фондів грошових коштів.

Наразі на шляху до сталого розвитку нашого регіону існують дві основні перешкоди. Зокрема це[1]:

1. Екодеструктивний вплив на навколишнє природне середовище, що спричиняється виробничою діяльністю суб'єктів господарювання.
2. Недосконалість фінансового механізму природоохоронної діяльності.

Проаналізувавши стан навколишнього природного середовища в Сумській області, стало відомо, що основними забруднювачами атмосферного повітря та водних ресурсів нашого регіону є виробничі підприємства (дані наведено у табл.1):

Таблиця 1- Основні забруднювачі атмосферного повітря[3]:

Підприємство забруднювач	Відомча приналежність	Валовий викид, (т.)		Зменшення/- збільшення/+	Причина зменшення/ збільшення
		2014 р	2013 р.		
Сумське ЛВУМГ	ДК "Укртрансгаз" УМГ"Київтрансгаз	8529,1	1200	+	Збільшення кількості ремонтів технологічного обладнання

Секция 10: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

ТОВ «Сумите-плоенерго»	ДК «Укртрансгаз» УМГ «Київтрансгаз»	4649,9	5540	+	Зменшення роботи технологічного обладнання.
Качанівський ГПЗ ПАТ «Укрнафта»	ВАТ «Укрнафта»	4420,3	4860	+	Збільшення кількості ремонтів технологічного обладнання.
НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта»	ВАТ «Укрнафта»	2398,1	2610	+	Зменшення кількості ремонтів технологічного обладнання
НГВУ «Полтавнафтогаз» ПАТ «Укрнафта»	ВАТ «Укрнафта»	1123,1	1190	-	Збільшення кількості ремонтів технологічного обладнання.
ПАТ «Суміхімпром»	Мінпромполітики України	3353,7	4160	+	Збільшення обсягів виробництва.
ПАТ «Сумське НВО ім. М.В. Фрунзе»	Мінпромполітики України	448,3	440	-	Зменшення обсягів виробництва.

У структурі промислового потенціалу області більше 95% викидів забруднюючих речовин припадає на екологічно небезпечні виробництва наступних галузей: добувна промисловість – діяльність транспорту та зв'язку – 8713,060 тис. т або 28,8% від загальних викидів стаціонарними джерелами по області; переробна промисловість – 6458,804 тис. т або 21,3%; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води – 5336,491 тис. т або 17,6%.

У 2013 р. загальний скид стічних вод у поверхневі водні об'єкти (рис. 2.2) у порівнянні з 2011 р. збільшився на 5,93 млн.м3 (з 51,84 до 57,77 млн. м3), з них[3]:

- 6,283 млн.м3 стічних вод забезпечувалось нормативною очисткою на очисних спорудах перед скидом в водні об'єкти, що складає 10,9 %,
- 22,24 млн.м3 скинуто в поверхневі водні об'єкти недостатньо очищених стічних вод, що складає 38,5 %;
- 0,067млн.м3 зовсім без очистки що складає 0,1%;
- 29,18 млн. м3 скинуто нормативно чистих вод без очистки, що складає 50,5 %.

Унаслідок екстенсивного розвитку сільського господарства, водних і хімічних меліорацій відбувається інтенсивний розвиток ерозійних процесів ґрунту та зниження його родючості. Результати досліджень свідчать, що вміст свинцю в ґрунті господарств Глухівського району становив – 0,32

Секція 10: ЕКОНОМІЧЕСЬКІЕ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОГО РАЗВИТІЯ

– 2,67 мг/кг, Білопільського - 0,48 – 3,12 мг/кг, Шосткинського - 0,30 - 2,10 мг/кг, Середино-Будського – 0,28 - 1,95 мг/кг; а уміст кадмію в Глухівському районі – 0,07 – 0,27 мг/кг, Білопільському - 0,05 – 0,32 мг/кг, Шосткинському - 0,05-0,28 мг/кг, Середино-Будському - 0,05-0,21 мг/кг. [3].

Отже, доцільно розглянути механізм який забезпечує функціонування природоохоронної галузі в Сумській області. Як було сказано вище, саме таким механізмом являється фінансове забезпечення. Якщо порівняти дохідну частину обласного бюджету в даній галузі з видатковою, то визначимо що, наприклад у 2012 році доходи становили 116 438 тис.грн., а видатки на охорону навколишнього природного середовища – 189,1 тис. грн. У 2013р видатків на охорону НПС взагалі не проводилось.

Отже, за умов нерівномірності обсягу платежів до бюджету, управлінським органам доцільно працювати у напрямленні, що пов'язане зі сферою екологічного страхування. Метою створення системи екологічного страхування є формування додаткових страхових екологічних фондів для компенсації збитків, що утворюються у третіх осіб, і самого страхувальника в результаті аварійного або раптового забруднення навколишнього середовища, а також стимулювання заходів, що сприяють запобіганню аварій у страхувальників.

На рисунку 2 можемо побачити схему фінансового механізму підтримки екологічної безпеки держави, одним із інструментів якого є екологічне страхування[7]:

Рис. 2 Взаємозв'язок складових механізму забезпечення екологічної безпеки держави.

Таким чином, екологічне страхування покликане: створити додаткові джерела фінансування природоохоронних заходів і забезпечити часткову компенсацію збитків від аварійного забруднення навколишнього середовища, не застосовуючи для цього бюджетні кошти.

Отже внаслідок такої ситуації екологічне страхування є важливою системою забезпечення екологічної безпеки держави. Комплексний розвиток екологічного страхування в Україні дасть можливість об'єктам підвищеної небезпеки скоротити бюджетні витрати на ліквідацію аварійних і надзвичайних ситуацій та підвищити матеріальне забезпечення підприємств і зацікавленість місцевих органів у мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище;

В цілому страхування екологічних ризиків є достатньо ефективним економічним механізмом, який дозволяє компенсувати збиток, що завдається третім особам, так і витрати самих страхувальників, що виникають в результаті аварійного забруднення навколишнього середовища.

Література

1. Сабадаш В. В. Антиекологічні тенденції соціально-економічного розвитку: конфліктний потенціал екологічного фактора [Текст] / В. В. Сабадаш // Звіт про науково-дослідну роботу «Формування економічного механізму вирішення міжнародних екологічних конфліктів» [заключний звіт]. – Суми, 2010. – С. 43–46.
2. Закон України «Про страхування» [Електронний ресурс] / N 1586-VII від 04.07.2014 // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
3. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2014 році [Електронний ресурс] / Департамент екології, паливно-енергетичного комплексу та природних ресурсів // 2014. Режим доступу: <http://www.pek.sm.gov.ua/>
4. Закон України «Про екологічне страхування» [Електронний ресурс] / №1046 від 21.05.2002 // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. **Аналіз виконання обласного бюджету станом на 01.07.2013 року** [Електронний ресурс] / Департамент фінансів Сумської ОДА // Режим доступу: <http://www.finansy.sm.gov.ua/>
6. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку/ Мельник Л.Г. // Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська освіта», 2005. – 654с.
7. Андрейцев В. «Право екологічної безпеки: проблеми формування об'єктного складу» // Право України.-2009.-№12 – С. 12-20

Секция 11: ЭКОНОМИКА, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Лашук С.А.

*студент факультета менеджмента
Национальный технический университет Украины
г.Киев, Украина
Научный руководитель: ассистент Шкробот М.В.*

ЭФФЕКТИВНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ РАСЧЕТОВ С ОРГАНАМИ СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ. ПРОБЛЕМЫ И ТЕНДЕНЦИИ

Одно из условий своевременного предоставления предприятиями достоверной отчетности о суммах начисленного единого взноса на общеобязательное государственное социальное страхование в Министерство доходов и сборов - правильная организация расчетов по социальному страхованию.

Общеобязательное государственное социальное страхование выступает самостоятельной отраслью страхования и является совокупностью отношений по поводу формирования и использования коллективных страховых фондов, которые предназначаются для выплаты возмещений при наступлении страховых случаев - достижения пенсионного возраста, потери места работы, постоянной или временной потери трудоспособности.

Вопреки значительным изменениям в системе общеобязательного государственного социального страхования за последние годы остались нерешенным большое количество проблемных вопросов организации расчетов с органами социального страхования.

Важным является обновление программы на общеобязательное государственное социальное страхование, которое излагается Министерством доходов и сборов в отчетном периоде, а не заблаговременно. И для получения обновления программы бухгалтерам необходимо обращаться в органы страхования. Данный процесс создает неудобства и предполагает большие затраты времени работников бухгалтерии.

Еще одним проблемным участком для обработки данного отчета является закругления персонифицированных данных по содержанию работников, что приводит к ошибочным общим данным и дает статус отчета - ложный. Это усложняет работу бухгалтера, наносит ему лишних хлопот и приводит к штрафованию страхователей.

Для решения данных проблем предлагаем следующие мероприятия:

- чтобы обновления программы на общеобязательное государственное социальное страхование, издавалось Министерством доходов и сборов заранее и было в свободном доступе для пользователей;

- для обработки отчета по единому социальному взносу предлагаем установить границу возможной погрешности в суммах удержаний для принятия отчетности.

Для эффективной организации расчетов, следует пользоваться цифровой подписью во время представления отчетности электронной формой в органы доходов и сборов. Данная отчетность формируется страхователем с использованием специализированного программного обеспечения, актуальные версии которого бесплатно предоставляются в органах доходов и сборов по месту постановки на учет и размещены на официальном веб-портале Министерства доходов и сборов Украины.

Основными услугами электронной цифровой подписи являются:

- регистрация заявителей;
- предоставление в пользование надежных средств электронной цифровой подписи;
- помощь при генерации открытых и личных ключей;
- обслуживание усиленных сертификатов ключей заявителя;
- предоставление услуг фиксирования времени;
- консультативные услуги по мере обращения подписчиков и т.д. [4]

Таким образом, исследование проблемы реформирования системы общеобязательного государственного социального страхования, ее внедрение имеет первостепенное значение. Поскольку актуальность этих проблем усиливается в связи с тем, что реформирование пенсионной реформы отвечает реформированию всей экономической системы, что создание обязательного накопительного фонда и системы негосударственных пенсионных фондов создадут дополнительные стимулы для выхода экономики из тени и служить большим потенциалом финансовых ресурсов для инвестирования и развития экономики нашей страны.

Література:

1. Про АЦСК [Електронний ресурс]/ Офіційний портал міністерство доходів і зборів України. – Режим доступу: <http://acskidd.gov.ua/>
2. Сазонов Є. Формування звіту з ЄСВ за допомогою програмного комплексу «АРМ ЗС» [Текст] / Є. Сазонов // Бухгалтер і комп'ютер. - 2012. - №12. - С. 6-9.

**ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ**

Сборник тезисов научных работ
МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
«**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИКИ И ФИНАНСОВ**»

29 декабря 2014

Издано в авторской редакции

Адрес: Украина, г.Киев, ул. Павловская, 22, оф.23
Контактный телефон: +38(044) 222-5-889
E-mail: info@frada.com.ua
www.frada.com.ua

Подписано в печать 09.01.2015 Формат 60x84/16
Бумага офсетная. Гарнитура Petersburg. Печать на дупликаторе.
Условно-печатных листов 6,85. Тираж 50. Заказ № 216.
Цена договорная. Напечатано с готового оригинал-макета.

Напечатано в полиграфическом центре ООО «Финансовая Рада Украины»
Контактный телефон: +38(050) 647-1543